

číslo 3

ročník 2017

Právo a bezpečnost

OBSAH
PRÁVO A BEZPEČNOST, ČÍSLO 3, ROČNÍK 2017

Editorial: Závazek eura nemáme	4
<i>Zdeněk Dufek</i> Motivace samospráv k realizaci Smart City projektu	6
<i>Miroslav Foret</i> Partnerství pro místní rozvoj a bezpečnost	11
<i>Petr Kolman</i> Nahlížení do podnětového spisu	26
<i>Zdeněk Koudelka</i> Dohoda ministerstev o územním plánu obce	35
<i>Vladimir S. Belykh</i> Who is Mr. Putin?	40
<i>Recenze knihy</i>	55
<i>Abstracts</i>	56

EDITORIAL

ZÁVAZEK EURA NEMÁME

Občas se objeví tvrzení, že máme povinnost euro přijmout, jelikož jsme se k tomu zavázali ve smlouvě o přistoupení k Evropské unii roku 2003. Ale tento závazek byl dotčen podstatnou změnou poměrů i plynutím času.

Podstatná změna poměrů

V době vstupu našeho státu do Evropské unie bylo euro projektem společné měny. V souvislosti s řeckým dluhem se však Eurozóna změnila i v unii dluhovou, kde se členské státy podílí na řešení dluhů jednoho z nich. To je podstatná změna poměrů. Článek 62 Vídeňské úmluvy o smluvním právu č. 15/1988 Sb. uznává podstatnou změnu poměrů v rozsahu závazku jako důvod pro zánik smluvní povinnosti. V roce 2003 jsme povinnost řešit dluhy Řecka, Itálie a Španělska neměli. Nyní bychom ji po vstupu do Eurozóny měli.

Právní obyčej a mezinárodní smlouvou

Pramenem mezinárodního práva, kterým se řídí smlouva o přistoupení k Evropské unii, je i mezinárodní obyčej. Obyčej má stejnou právní sílu jako smlouva. V případě rozporu má přednost mladší před starším pramenem. Mezinárodní soudní dvůr v roce 1962 uvedl, že mladší obyčej má přednost před starší mezinárodní smlouvou. Ve sporu Kambodže a Thajska o budhistický chrám Preah Vihear konstatoval, že i když byla mezi Siamem (Thajsko) a Francií (koloniální mocnost dnešní Kambodži) uzavřena roku 1904 smlouva o vedení hranice po rozvodnici, dle níž měl chrám připadnout Thajsku, platí hranice jiná, kterou oba státy fakticky dlouhodobě uznávaly až do roku 1954, kdy Thajsko chrám obsadilo.

Pokud je něco sjednáno, ale praxe smluvních stran je jiná, faktický stav a plynutí času vede ke vzniku obyčeje. Protože náš závazek přijmout euro smluvně vznikl v roce 2003, ale žádná ze stran smlouvy závazek nevymáhala a nebyl realizován, plynutí času tento závazek oslabuje, až se právním obyčejem upraví věc jinak.

Změna mezinárodní smlouvy obyčejem je uznáním aktuálního složení lidu jako svrchovaného původce moci ve státě i jeho politické reprezentace. Nemůže jej omezit předchozí generace, která přijala určitý závazek, ale nikdy jej nerealizovala. Pokud nebyl závazek realizován těmi, kdo jej vyjednali, nemohou ho vnucovat potomkům. Máme svobodu uvážit, zda euro přijmout.

ZÁVĚR

Právní povinnost přijetí eura nemáme. Jeho přijetí je v rukou našeho státu. Je naší věcí, zda o případném přijetí eura rozhodne Parlament nebo lid v referendu. Příkladem je Švédsko, které při svém přistoupení k Evropské unii 1995 přijalo smluvní závazek přijmout euro, ale na základě referenda roku 2003 jej nerealizovalo.

Zdeněk Koudelka
Předseda redakční rady

MOTIVACE SAMOSPRÁV K REALIZACI SMART CITY PROJEKTŮ

JUDr. Ing. Zdeněk Dufek, Ph.D.

dufek.z@fce.vutbr.cz

Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Brno

ABSTRAKT

Příspěvek se zabývá rozbořením důvodů, proč je v současnosti u představitelů veřejné správy populární řešení projektů z oblasti „Smart City“. Jsou rozebrány minulé trendy v politikách územních samospráv, jednotlivé faktory atraktivity nového trendu a úskalí rozvoje těchto témat.

Klíčová slova: Smart City, územní samospráva, veřejné rozpočty

OBECNÉ POLITICKÉ KLIMA

Tak jako pravděpodobně v každé oblasti lidského života i v oblasti komunální politiky existují v určitém období určité trendy a priority. Devadesátá léta minulého století v životě měst a obcí byla ve znamení transformace ekonomiky, zakládání městských obchodních společností, privatizace energetiky, vodárenství a bytových fondů a řešení plynofikace. Po vstupu ČR do EU nastoupila priorita evropských dotací. Municipality chystaly různé někdy více někdy méně smysluplné projekty a starostové mezi sebou soutěžili v prezentaci, kolik projektů podali a kolik peněz do obcí tyto projekty přinesly. Následovala módní vlna PPP projektů. Byla pořádána řada konferencí, workshopů a seminářů na téma PPP projekty, které měly nastoupit po té, co se vyčerpají možnosti evropských dotací. Období evropských dotačních projektů a PPP vystřídalo období transparentnosti.

Přibližně od roku 2010 lze vysledovat vzrůstající společenskou poptávku po omezení korupce. Různá podezření na dotační podvody, manipulace s veřejnými zakázkami či nevýhodné prodeje veřejného majetku vyvolala reakci v podobě nabídky protikorupčních řešení z řad opozičních komunálních politiků či neziskových organizací. Komunální scénu začala postupně ovládat témata jako svobodný přístup k informacím, registr smluv, majetková příznání, transparentní bankovní účet, rozklikávací rozpočet či zavádění pravidel pro uveřejňování a soutěžení veřejných zakázek od mnohdy nesmyslně nízkých

finančních limitů. Jednotlivé protikorupční náměty se postupně staly komunálním standardem, v mnohém případě dokonce uzákoněným. Jako příklady lze uvést zákony a jejich následující novely zák. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, zák. č. 159/2006 o střetu zájmů, zák. č. 340/2015 Sb. o registru smluv. Politicky marketingový potenciál protikorupčních opatření se postupně vyčerpává. V určitý okamžik, kdy je již vše uveřejněno, nelze voličům nabídnout další novinky. Nehledě na skutečnost, že řada dobře míněných protikorupčních opatření přináší municipalitám praktické problémy při realizaci jejich záměrů. Praxe například ukazuje, že politika uveřejňování veškerých zakázek na internetu a soutěžení na nejnižší nabídkovou cenu s sebou přináší spíše nekvalitu. Současně se představitelé veřejné správy potýkají s tím, že dokáží velmi obtížně formulovat kvalitativní hodnotící kritéria. Pracnost s definicí a vyhodnocením kvalitativních kritérií u zakázek za několik desítek či stovek tisíc korun je neúměrná předpokládané hodnotě zakázky. Období transformační, privatizační, dotační a transparentní tak postupně střídá období Smart City.

DŮVODY PRO POLITICKOU ATRAKTIVITU TÉMATU SMART CITY

Vydeme-li z klasické Downsovy ekonomické teorie politického jednání v demokracii, tak „politické strany formulují svoji politiku striktně jako prostředek k obdržení hlasů.“ Jejich jednání je uzpůsobeno tomu, aby při minimu nákladů dosáhly maxima volebních zisků. Projekty spojené s tématem Smart City jsou v tomto kontextu atraktivní a nabízí se jako ideální prostředek pro získávání volebních hlasů. Zvýšený zájem vedení municipalit o téma Smart City je v kontextu úsilí o maximalizaci volebního zisku způsoben především následujícími faktory:

- a) Faktor ekonomický – ve srovnání s jinými typy veřejných projektů jsou projekty Smart City relativně levné; výstavba obchvatu města, stadionu, kanalizace, nového domova pro seniory či jiný druh klasických veřejných investic vyžaduje značný objem finančních prostředků; ve srovnání s tím např. Smart City aplikace do chytrého telefonu na vyhledání parkovacího místa stojí řádově menší finanční prostředky.
- b) Faktor časový – shora uvedené příklady klasických komunálních projektů vedle značných finančních prostředků vyžadují i čas na přípravu a realizaci; u většiny projektů doba od plánů po dokončení výstavby přesahuje dobu volebního období; politická

reprezentace má tendenci prezentovat výsledky před koncem aktuálního volebního období, aby pozitivně oslovila voliče; řadu Smart City projektů lze realizovat relativně rychle.

c) Faktor technologický – rychlý rozvoj moderních technologií, zejména v oblasti IT, přináší trvale řadu novinek, které lze v životě municipalit uplatňovat; je z čeho vybírat.

d) Faktor demonstrační – okolní municipality zavádí různá řešení označovaná jak Smart City a domovské vedení municipality musí tento trend následovat, neboť nemůže před voliči vypadat, že zaostává za moderními trendy.

ÚSKALÍ V PRAXI

Téma Smart City se objevuje v tisku, pořádá se řada různých seminářů, workshopů a konferencí. Starosty oslovují představitele komerční sféry, prezentují jim jejich technologická řešení a vysvětlují, že konkrétní produkt je přesně to “Smart City”, co potřebují. Velmi výrazně se angažují podnikatelské subjekty z oblasti IT.

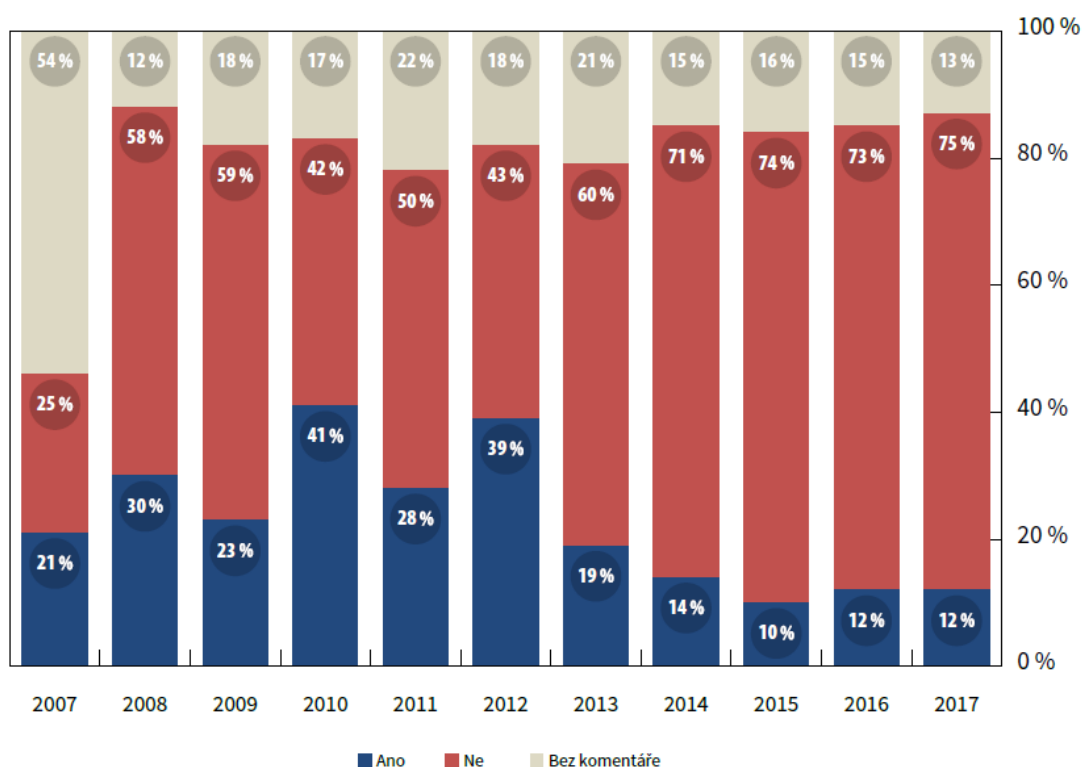
Starostové a primátoři chtějí, aby jejich obec či město bylo Smart. Mají představu, že se jedná o produkt, který lze snadno zakoupit. Zájem o tuto problematiku často upadne, když zjistí, že Smart City není produkt, ale určitý přístup k životu a rozvoji města. Jedná se o soustavný a dlouhodobý proces. Mállokterý politik však uvažuje v horizontu deseti či dvaceti let.

Dalším významným faktorem je struktura municipalit v České republice. V médiích a na odborných fórech jsou prezentována různá Smart City řešení ze světových megapolí. Celá Česká republika při tom často ani nedosahuje celkového počtu obyvatel, jako mají tato města. V ČR je necelých 6,3 tis. obcí, přičemž přibližně tři čtvrtiny z celkového počtu obcí nemá více jak 800 obyvatel. Přibližně 3,1 tis. obcí má dokonce méně než 400 obyvatel. Nápadly ze světových megapolí jsou v naprosté většině případů v domácích podmínkách nevyužitelné.

Suma ekonomických ztrát ve veřejných rozpočtech je dána součtem celkové neefektivnosti a korupce. V minulosti byla v centru pozornosti problematika korupce ve stavebnictví. I když celková korupce je objektivně neměřitelná, existují určité ukazatele reflektující skutečnost. Pravděpodobně i díky opatřením zmíněným v úvodu tohoto článku dochází k poklesu korupce v oblasti stavebnictví. Tomu nasvědčují výsledky reprezentativního průzkumu prováděného společností CEEC Research, které byly prezentovány v publikaci Kvartální analýza českého stavebnictví Q2/2017.

Výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu:

SETKALA SE VAŠE FIRMA PŘI ZÍSKÁVÁNÍ ZAKÁZEK V MINULÉM ROCE S POŽADAVKEM NA ÚPLATEK?

Graf 1: Výsledky průzkumu mezi řediteli společností ve stavebnictví
Zdroj: CEEC Research

Stavební zakázky jsou při tom (pokud je skutečná vůle) relativně dobře kontrolovatelné. Existují nástroje, jak efektivně zkontrolovat, co mělo být naprojektováno, co bylo reálně vybudováno a co bylo fakticky uhrazeno. Je otázkou, do jaké míry mohu být efektivně kontrolovány projekty z oblasti Smart City zejména zaměřené na oblast IT. Jak odhadnout přiměřené náklady projektu a jak vyhodnotit celkové přínosy z projektu? Dochází-li k poklesu korupčního potenciálu ve stavebnictví, nedochází k jeho přesunu do jiné oblasti?

KUDY DÁLE?

Pokud má téma Smart City v České republice být úspěšně rozvíjeno a nemá dojít k zprofanování, bude třeba vytvořit určité Smart City koncepty pro jednotlivé oblasti života municipalit odpovídající struktuře a velikosti sídelních celků v podmínkách České republiky. Již dnes existuje celá řada možností, kde lze uplatňovat chytrá řešení i v podmínkách menších měst a obcí.

Je však třeba se míti na pozoru před projekty za desítky milionů korun. Nelze a priori tvrdit, že každý větší projekt je podezřelý, ale je třeba se od počátku zabývat přínosy těchto projektů ve vztahu k plánovaným nákladům.

Poděkování

Článek byl vytvořen v rámci řešení projektu č. LO1408 "AdMaS UP – Pokročilé stavební materiály, konstrukce a technologie" podporovaného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci účelové podpory programu „Národní program udržitelnosti I“.

POUŽITÁ LITERATURA

DOWNS, A. An Economic Theory of Political Action in a Democracy, in Political theory and public choice, 1st ed., UK: Edward Elgar Publishing, 1998, pp. 1–16.

MAAYTOVÁ, A., OCHRANA, F., PAVEL, J., SEDMIHRADSKÁ, L., TEPPEROVÁ, J. Veřejné výdaje: druhy, faktory růstu, metody hodnocení veřejných výdajů, in Veřejné finance v teorii a praxi, 1st ed., Praha: Grada, 2015, pp. 47–68.

DUFEK, Z.; CHORAZY, T.; APELTAUER, T., Analysis of the approach of the municipalities to the smart city conception and selected examples of its applications, příspěvek na konferenci *Smart City Symposium Prague (SCSP), 2017*, ISBN 978-1-5386-3825-5, IEEE, Prague, Czech Republic, 2017

CEEC Research, Kvartální analýza českého stavebnictví Q2/2017, Praha, 2017, dostupné na <http://www.ceec.eu/research/>

PARTNERSTVÍ PRO MÍSTNÍ ROZVOJ A BEZPEČNOST

prof. PhDr. Miroslav Foret, CSc.

miroslav.foret@vske.cz
Ústav managementu
Vysoké školy Karla Engliše, a.s.
Brno

ABSTRAKT

Příspěvek se věnuje současným proměnám marketingového projektu Komunikující město do současného Partnerství pro místní rozvoj, který hraje klíčovou roli v managementu rozvoje měst. Metodologie vychází ze sekundární analýzy celkem osmi opakovaných empirických výzkumů názorů obyvatel Brna, které v posledních letech, konkrétně v období 2005 až 2016, realizoval Mezinárodní institut marketingu, komunikace a podnikání (IIMCE). Byly v nich také otázky na bezpečnost občanů a názory na imigranty. Tato softdata byla konfrontována s harddaty Českého statistického úřadu.

Klíčová slova: rozvoj měst, bezpečnost občanů, imigranti

ÚVOD

Příspěvek vychází v první řadě ze *sekundární analýzy* celkem osmi opakovaných empirických výzkumů názorů obyvatel Brna, které v posledních letech, konkrétně v období 2005 až 2016, realizoval Mezinárodní institut marketingu, komunikace a podnikání (IIMCE). V závěru jsou ještě pro porovnání uvedena sekundární data Českého statistického úřadu. Více o metodologické podstatě sekundární analýzy a sekundárního výzkumu lze najít hned v 1. kapitole (Foret, 2012), případně v následující úvodní části o metodologické podstatě opakovaných výzkumů.

Zmíněných výchozích osm empirických výzkumů totiž posloužilo jednak jako podklady pro v první větě předchozího odstavce zmíněnou sekundární analýzu, ale zároveň také představuje dvě čtveřice *opakovaných výzkumů*, provedených v uvedeném období více než deseti let v rámci dvou projektů – *Partnerství pro místní rozvoj* a *Vnímání pocitu bezpečnosti obyvateli Brna*. Právě podle nich bude celý následující text rozdělen do dvou hlavních, odpovídajícím názvem označených částí. Ještě předtím však budou, jak již bylo avizováno na konci předchozího odstavce, pro snadnější pochopení a hlavně náležité

praktické využití prezentovaných zjištění, připomenuta základní metodologická specifika opakovaných výzkumů.

METODOLOGICKÁ PODSTATA OPAKOVANÝCH VÝZKUMŮ

Metodologické, ale i obsahové problematice opakovaných výzkumů Brna se detailněji věnuje rovněž samostatná 6. kapitola v monografii (Foret, 2016). Připomeňme si alespoň několik základních poznatků. Z metodologického hlediska si lze opakovaný výzkum představit v zásadě v následujících třech podobách:

1. velmi vzácný případ, zejména kvůli ekonomické, finanční náročnosti představuje opakované šetření stejného problému stejným postupem ve stejném čase na stejném objektu. Ve své podstatě naplňuje známé lidové rčení „dvakrát měř, jednou řež“. Je veden snahou po dosažení a ověření větší věrohodnosti získaných výsledků. Příklad, kdy takový opakovaný výzkum prověřil metodologickou spolehlivost (reliabilitu) techniky dotazování, je uveden ve 12. kapitole (Foret, 2011),
2. pokud se zkoumá stejným postupem stejný problém ve stejném čase na různých objektech, vzniká možnost vzájemného srovnání (komparace) získaných výsledků. Proto bývá tento opakovaný výzkum nazýván komparativním. Příkladem může být vzájemné srovnávání 37 měst České republiky a 7 měst Slovenské republiky, případně ještě s anglickým Ipswichem v rámci projektu Komunikující město, jak je prezentováno v 37. kapitole stejné knihy (Foret, 2011),
3. konečně, jak již bylo zmíněno, předložený text kapitoly se opírá o výsledky opakovaného výzkumu v podobě, kdy se stejným postupem šetří stejný problém na stejném objektu v různých časových okamžicích, což umožňuje odhalit vývojové, dynamické změny. Při větším počtu opakování bývá označován jako výzkum longitudinální.

Je nepochybné, že oproti *jednorázovému* empirickému výzkumu, který velmi často přináší pouze *názory* respondentů, je jeho *opakovaná podoba* schopna zachytit i jejich pevnější *postoje*. Proto by výsledkům z opakovaných empirických výzkumů měla být věnována větší pozornost. Zejména pokud jsou prakticky využívány při řešení a řízení konkrétních

praktických problémů, rozhodně by si zasluhovaly mít oproti výsledkům z jednorázových výzkumů větší váhu.

Posun od jednorázových empirických výzkumů k opakovaným se projevuje rovněž v tom, že zatímco v prvním případě se obvykle hovoří o pouhém *průzkumu*, ve druhém je již zcela namísto označení výzkum. Také této problematice se detailněji věnuje hned 1. kapitola (Foret, 2012).

Pro lepší pochopení metodologické podstaty opakovaných výzkumů je důležité si dále uvědomit, že obecně lze empirický výzkum rovněž dělit na primární a sekundární. *Primární výzkum* zahrnuje všechny fáze svého procesu (Foret, 2012), tedy včetně sběru informací v terénu na samotných jednotkách zkoumaného objektu (celku). Jednotky jsou šetřeny některou z technik empirického výzkumu – tzn. jsou pozorovány, dotazovány nebo podrobeny experimentu.

Naproti tomu *sekundární výzkum* již sekundárně, následně pracuje a využívá zjištěné skutečnosti primárním výzkumem. Data či dokonce výsledky z něj mohou mít podobu *neagregovanou* (jsou za jednotlivé jednotky) nebo *agregovanou* do sumarizujících údajů za celek. V sekundárním výzkumu tak mohou být neagregovaná data nově statisticky zpracována, včetně třídění, zatímco agregované výsledky jsou již jednou provždy definitivně roztrženy. Pouze v této konečné podobě celkových výsledků je lze zpracovávat některými statistickými postupy, ale hlavně se dají sekundárně interpretovat v novém významovém kontextu, jaký přináší například srovnání v čase nebo komparace výsledků za různé zkoumané objekty, jak je to typické zejména při mezinárodních výzkumech. Další příklad přínosů sekundárních dat pro hlubší chápání zjištěných výsledků v novém významovém kontextu poskytují v závěru celého příspěvku uvedené údaje Českého statistického úřadu o počtech cizinců s platným azylem v Brně – městě.

Jak je patrné, každý sekundární výzkum musí mít nejprve podobu, charakter primárního výzkumu, avšak ne každý primární výzkum přejde do sekundárního. A právě opakovaný výzkum vzniká, jak již samotný název napovídá, opakováním primárního výzkumu a proto jej lze následně označovat za sekundární. Pokud se opakuje v čase, používají se v praxi dva přístupy. Méně častý spočívá v opakování šetření dokonce na stejném výběrovém vzorku, jako je tomu například v případě výzkumu sledovanosti televizního vysílání pomocí peplemetrů na vybraném reprezentativním vzorku více než tisícovky domácností České republiky, které tvoří relativně stálý soubor, označovaný jako *panel*. Na němž

se každodenně měří, jak se jednotky, v konkrétním uvedeném případě již zmíněného výzkumu sledovanosti televizního vysílání, v podobě domácností skutečně chovají. Detailněji viz 13. kapitola (Foret, 2011). Zde se tedy vývojové proměny zachycují dokonce na samotných zkoumaných jednotkách, v tomto případě domácnostech.

Častějším a nesporně snazším postupem je vytvořit vždy znovu při každém opakovaném primárním šetření nový reprezentativní výběrový soubor, vzorek. Právě tímto způsobem se postupovalo ve všech osmi opakovaných výzkumech, z nichž vychází následující text.

1. PROJEKT PARTNERSTVÍ PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Vychází a navazuje na výsledky získané ve druhé polovině 90. let v rámci mezinárodního projektu Komunikující město, zejména na poznatek, že místní rozvoj je závislý na partnerství, spolupráci a komunikaci tří hlavních aktérů:

1. místní veřejnosti, kam se řadí vedle obyvatelstva také nejrůznější občanské iniciativy, politické subjekty, nevládní organizace, místní sdělovací prostředky, akademická a výzkumná pracoviště, rozvojová, poradenská informační centra atd.,
2. podnikatelů, včetně místních sdružení (obchodní komory),
3. místní veřejné správy, která celý rozvoj daného místa řídí a zodpovídá za něj.

Více informací o projektu Partnerství pro místní přináší například publikace (Foret, 2015). V rámci jeho příprav byly v Brně v letech 2013 – 2016 vždy přesně po roce provedeny čtyři opakované empirické výzkumy názorů obyvatel města na to, který podnik považují za nejvýznamnějšího pro další rozvoj svého města, v čem vidí jeho klady a zápory a jaké jsou podle nich hlavní úkoly Magistrátu města Brna při rozvoji města.

Sběr informací probíhal vždy v březnu příslušného roku formou osobních standardizovaných rozhovorů (interview). Rozsah zpracovávaných vzorků se pohyboval mezi 440 až 540 záznamovými archy od respondentů s trvalým bydlištěm v Brně, kteří byli vybíráni kvótním postupem podle údajů Českého statistického úřadu. S ohledem na hodnoty sociodemografických charakteristik (pohlaví, nejvyšší ukončeného vzdělání a věk) lze ve všech čtyřech případech považovat zkoumané vzorky za reprezentativní za všechny obyvatele Brna starší 18 let.

Jak ukazuje následující tabulka například hned v prvním roce 2013, na ústřední otázku výzkumu, který hospodářský podnik považují respondenti v Brně za nejvýznamnější

pro další rozvoj města, byly nejčastěji uváděny Veletrhy Brno, a.s. Na druhém místě skončil Dopravní podnik města Brna (DPMB), a.s. a s patrným odstupem zaujal pomyslnou třetí příčku Zetor, a.s. Další pořadí tvořily IBM ČR, spol. s.r.o., Masarykova univerzita v Brně a Pivovar Starobrno, který je součástí společnosti Heineken ČR, a.s. Všechny méně často jmenované podniky byly zahrnuty do poslední kategorie „ostatní“.

Tabulka 1: Rozdělení četností nejčastěji uváděných odpovědí na nejvýznamnější podnik pro rozvoj Brna v roce 2013.

Nejvýznamnější podnik	Absolutní četnost	Relativní četnost
Veletrhy Brno	69	16 %
DPMB	59	14 %
Zetor	34	8 %
IBM	32	7 %
Masarykova univerzita	22	5 %
Starobrno	18	4 %
Ostatní, méně často uváděné	200	46 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Získané výsledky navíc vykazaly mezi respondenty nebývalé vzácnou názorovou shodu. V odpovědích byly naprosto minimální rozdíly podle identifikačních sociodemografických znaků, jako jsou pohlaví, věk či nejvyšší dokončené školní vzdělání. Potvrdily to rovněž statistické výpočty Pearsonova koeficientu kontingence, které dosáhly ve všech třech uvedených případech nižších hodnot než 0,1.

V následujících odstavcích si postupně probereme detailněji hodnocení uvedené šestice nejvýznamnějších podniků pro rozvoj Brna. Další statistické zpracování totiž ukázalo, že za *hlavní výhodu* Veletrhů Brno respondenti považují to, jak přispívají k *image a reprezentace města Brna* (32 %). Veletržní akce přitahují statisíce tuzemských i zahraničních návštěvníků, tudíž jsou podle dalších 26 % rovněž přínosem pro zdejší *cestovní ruch*.

Hlavní a naprosto primární klad Dopravního podniku města Brna byl spatřován v *rozvoji infrastruktury, dostupnosti a dopravy*, jak se shodlo 93 % jeho příznivců.

Nejvíce zastoupenou výhodou u podniku Zetor je nabídka *pracovních příležitostí* (71 %). Respondenti poukazovali především na fakt, že tento podnik je *jedním z nejvýznamnějších zaměstnavatelů v Brně*. Další výhodou byla spatřována v *konkurenceschopnosti jeho produkce* (12 %).

Podobně u IBM byla nejvíce oceňována nabídka *pracovních příležitostí* (56 %). Druhou nejčastěji uváděnou odpovědí byl přínos pro *image a reprezentaci města Brna* (16 %).

Respondenti dále poukazovali na skutečnost, že tento podnik je velice moderní, perspektivní a zaměstnává špičky v svém oboru.

Hlavním kladem Masarykovy univerzity je podle respondentů rozvoj vzdělanosti (82 %). Považují ji za jednu z nejvýznamnějších a nejlepších vysokých škol v rámci naší republiky. Díky tomu, že poskytuje jak kvalitní vzdělání studentům, tak také zázemí špičkovým vědcům, kteří se úspěšně podílejí na výzkumu v nejrůznějších oborech, přispívá k image a reprezentaci města Brna (18 %).

V případě Pivovaru Starobrno respondenti oceňovali tradici a historii značky, dostupnost a kvalitu vyráběných produktů. Stejnou měrou (22 %) byly jmenovány i přednosti jako nabídka pracovních příležitostí a dále přínos pro image a reprezentaci města Brna.

OTÁZKY BEZPEČNOSTI A IMIGRANTŮ

Jak je patrné, mezi přednostmi uvedených nejvýznamnějších podniků pro rozvoj města není nikde uvedena bezpečnost. Lze jednak předpokládat, že občané si její mimořádný význam v roce 2013 ještě plně neuvědomovali a považovali ji zřejmě za samozřejmost. Pocit bezpečnosti si veřejnost nejspíš uvědomuje jako hodnotu teprve v situaci, kdy jej ztrácí, kdy dochází k jejímu ohrožení, jak k tomu bohužel došlo teprve v následujících letech, zejména po roce 2015. Navíc možná platí představa, že bezpečnost se v případě podniků týká v první řadě především vnitřní situace organizace v podobě bezpečnosti provozu a pracovních podmínek. Následně potom u výsledných produktů jde o bezpečnost vnější – tedy hlavně zákazníků (spotřebitelů). Tím by se mohlo zdát, že s životem běžných občanů nemá nic moc společného. Přitom právě v přístupu krizového managementu je bezpečnost veřejnosti mimořádně důležitou a významnou prioritou.

V následujícím odstavci se však bezpečnost přece jen v názorech obyvatel Brna projevuje, a to v odpovědích na otázku, jaké jsou nedostatky uvažované šestice nejvýznamnějších podniků. V případě Veletrhů Brno to byla nejčastěji doprava (41 %), která je spojována

především s již zmíněným přílivem velkého množství návštěvníků v době konání veletržních a výstavních akcí, často způsobujících dopravní zácpy a kolony, které komplikují situaci obyvatelům města. S nárůstem dopravy souvisí negativní dopady na životní prostředí, jak respondenti uváděli na druhém místě v 10 %.

U Dopravního podniku města Brna kritizovali jako největší zápor zdražování jízdného (46 %), aniž by se zároveň zlepšovala kvalita městské hromadné dopravy. Jak bylo uvedeno na druhém místě (36 %), dochází ke zpoždění většiny spojů a jsou mnohdy přeplněné.

Zetoru respondenti vyčítali znečištění životního prostředí (32 %).

U společnosti IBM je negativně vnímán příliv cizinců (53 %) a s tím související úbytek pracovních příležitostí pro místní obyvatele. Brňané si tento fakt také mnohdy spojují s nárůstem kriminality, prostituce a alkoholismu.

Hlavní zápory Masarykovy univerzity jsou obdobné jako u předchozí společnosti IBM, kdy její příznivci jako negativa uváděli taktéž příliv cizinců a zahraničních studentů nebo studentů z jiných měst z České republiky (27 %). S jejich příchodem je rovněž spojována větší zátěž na životní prostředí (14 %).

Pivovar Starobrno má jako nejčastěji uváděný zápor opět negativní vliv na životní prostředí (39 %), konkrétně v podobě zápachu z pivovaru a chování opilých konzumentů.

Za pozornost stojí zejména xenofobní výhrady k IBM a Masarykově univerzitě. Projevily se v názorech obyvatel Brna o několik let dříve před současnou migrační vlnou. Navíc z posledního výzkumu Mezinárodního institutu marketingu, komunikace a podnikání (IIMCE) pro Magistrát města Brna z konce roku 2015 o tom, jak obyvatelé města vnímají bezpečnost, je jasně patrná velmi nízká tolerance k uprchlíkům. Většina respondentů se v tomto výzkumu přiklání spíše k názoru, že imigranti jsou v naší zemi cizorodým prvkem. Těmto výzkumům a poznatkům z nich se bude detailněji věnovat druhá část příspěvku, v níž se bude vycházet ze čtveřice opakovaných výzkumů z projektu Vnímání pocitu bezpečnosti obyvateli Brna.

V návaznosti na předchozí zjištění byla také položena otázka, v čem respondenti vidí nejdůležitější úkol brněnského magistrátu pro další rozvoj města? Celkový přehled podává následující tabulka 2.

Tabulka 2: Nejdůležitější úkoly Magistrátu města Brna pro další rozvoj města v roce 2013.

Úkol radnice	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zlepšení infrastruktury	41	9 %
Čistota města	40	9 %
Oprava silnic, chodníků, budování parkovišť	25	6 %
Tvorba veřejné zeleně a údržba městských parků	25	6 %
Rozvoj kultury	25	6 %
Zlepšení image, zatraktivnění města	24	6 %
Podpora podnikatelů	21	5 %
Spolupráce s VŠ, podpora škol a vzdělání	16	4 %
Ostatní, uváděné méně často	217	50 %

Zdroj: Vlastní výzkum

Dvě nejčastější odpovědi (po 9 %) se vztahovaly k větší čistotě města a zlepšování infrastruktury. Na pomyslné následující druhé příčce se objevily dokonce čtyři odpovědi, a to oprava silnic, chodníků, budování parkovišť, tvorba a péče o veřejnou zeleně, rozvoj kultury a zatraktivnění města Brna pro turisty a celkové zlepšení jeho image (po 6 %). Větší podporu podnikatelů by si přálo 5 % brněnských obyvatel. Jako osmá nejčastější odpověď na danou otázku byla uvedena spolupráce s brněnskými univerzitami, podpora škol a vzdělávání, na kterou odpověděla 4 % brněnských respondentů. Všechny ostatní, méně často uváděné úkoly jsou zahrnuty v poslední kategorii.

Problematika bezpečnosti v této souvislosti znovu absentuje. V průběhu posledních let se však situace začíná naštěstí měnit a vnímání bezpečnosti dostává přece jen ze strany brněnské veřejnosti větší váhu. Například v roce 2015 byla bezpečnost obyvatel mezi nejdůležitějšími úkoly Magistrátu města Brna uvedena 23x a obsadila 6. místo, dokonce před zlepšováním životního prostředí. O tom, jak si obyvatelé Brna stále více uvědomují její význam, svědčí také výsledky z roku 2016, kdy byla uvedena dokonce 27x a skončila na 4. místě.

Opět jako v případě tab. 1 byla i tentokrát mezi respondenty nebývale vzácná shoda v jejich názorech na to, co představuje nejdůležitější úkoly Magistrátu města Brna pro další rozvoj města. Rozdíly podle identifikačních sociodemografických znaků jako jsou pohlaví, věk či nejvyšší dokončené školní vzdělání byly tentokrát dokonce ještě menší, jak prokázaly statistické výpočty Pearsonovu koeficientu kontingence.

SHRNUTÍ HLAVNÍCH POZNATKŮ Z PROJEKTU PARTNERSTVÍ PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Prezentované výsledky, zejména výše uvedené nedostatky, vyvolávají u všech šesti zmíněných organizací (Veletrhy Brno, Dopravní podnik města Brna, Zetor, IBM ČR, Masarykova univerzita v Brně a Pivovar Starobrna), zcela zřetelnou akutní potřebu lepší komunikace s veřejností. Měly by co nejdříve na všechna uvedená negativa v první řadě reagovat praktickými opatřeními – tzn. snažit se o jejich odstranění a nápravu. Následně potom pomocí nástrojů public relations je občanům Brna náležitě vysvětlit, sdělit či případně obhájit. Zejména se to týká výše uvedených problémů s pocitem ohrožení bezpečnosti v souvislosti s přílivem cizinců, jak se projevily v případě IBM a Masarykovy univerzity.

Konkrétní příklad takového přístupu si alespoň naznačíme v návaznosti na předchozí zmíněné záporné vnímání Pivovaru Starobrna v souvislosti s jeho údajným negativním vlivem na životní prostředí, jak uvedlo 39 % jeho příznivců, konkrétně v podobě zápachu z pivovaru a chování opilých konzumentů. Zde by bylo vhodné náležitě komunikovat a vysvětlit veřejnosti například v rámci aktivit public relations, že podle odborníků „zápach z pivovaru“ skutečně ani v nejmenším neohrožuje životní prostředí Starého Brna v okolí Mendlova náměstí, kde se pivovar nachází, natož celého města. Je kontrolován správním orgánem v rámci integrované prevence a musí splňovat předpisy o ochraně životního prostředí. Navíc to, co někteří výše zmínění příznivci Starobrna označili za „zápach z pivovaru“ vůbec nemusí být vnímáno jako „zápach“, nýbrž právě naopak jako pro Mendlovo náměstí a nejbližší okolí po desetiletí, ba staletí typická „vůně sladu“, která je přirozeným průvodním jevem jeho přepravy a celého procesu vaření piva.

Z tab. 2 zase plyne, že také představy Brňanů o nejdůležitějších úkolech brněnského magistrátu pro další rozvoj města jsou poněkud přízemní a banální samozřejmosti, jak je představují starosti o čistotu ulic, opravy vozovek či veřejnou zeleň. Není zde bohužel nic, co by prokazovalo vědomí naléhavé potřeby nového socioekonomického nasměrování

rozvoje Brna, odpovídajícího stavu a dalším perspektivám na počátku 21. století a zejména větší pozornosti stále aktuálnějším otázkám bezpečnosti obyvatelstva.

Ze zjištěných výsledků v obou tabulkách je zcela zřetelná aktuální potřeba lepší prezentace a komunikace koncepcí, vizí a strategických výhledů dalšího rozvoje Brna, zahrnujících a věnujících náležitou pozornost rovněž již zmiňovaným otázkám bezpečnosti obyvatel města.

Konečně není bez zajímavosti, že v obou organizacích, jež se umístily ve výsledcích výzkumu na prvních dvou místech jako nejvýznamnější pro rozvoj města (tj. Veletrhy Brno a Dopravní podnik města Brna), je město Brno dokonce výlučným vlastníkem jejich akcií. Tím je tedy pro veřejnou správu konkrétně v podobě zdejšího Magistrátu města Brna výchozí situace pro partnerskou spolupráci a řešení všech aktuálních i dlouhodobých problémů, včetně již zmiňovaných otázek bezpečnosti obyvatel města, maximálně příhodná.

2. PROJEKT VNÍMÁNÍ POCITU BEZPEČNOSTI OBYVATELI BRNA

Projekt Vnímání pocitu bezpečnosti obyvateli Brna organizuje Koordinační centrum prevence při oddělení Odboru sociální péče Magistrátu města Brna. Vychází z doporučení Odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky. Následující sekundární analýza se zaměřila na některé názorové proměny, jak je zachytily výsledky vždy zhruba po třech až čtyřech letech opakovaných výzkumů v letech 2005 až 2015.

Také v těchto čtyřech výzkumech byly pomocí kvótního výběru získávány reprezentativní soubory o velikosti zhruba 500 až 600 respondentů s trvalým bydlištěm v Brně a starších 18 let.

POCIT OHROŽENÍ

V roce 2005 se cítili obyvatelé Brna ohroženi především Rómy (53 %), podstatně méně profesionálními zloději (16 %), extrémisty, skinheady (14 %) či narkomany (6 %). Zbývající dopočty do 100 % představují jiné, méně často uváděné ohrožující skupiny, případně se respondenti necítí ohroženi nikým. Tato poslední kategorie má v Brně poměrně stálý rozsah zpravidla okolo 5 % obyvatel.

Podobně tomu bylo i v roce 2009, kdy znovu jasně vedoucí pozici zaujali Rómové (49 %), podstatně méně často byli uváděni extrémisté, skinheadi (17 %), profesionální zloději (13 %) či narkomany (7 %).

O tři roky později v roce 2012 pokračoval pokles podílu pocitu ohrožení ze strany Rómů (41 %), avšak pořád zaujímali výrazně vedoucí pozici. Naopak na druhé místo se dostali narkomani (18 %), následování profesionálními zloději (13 %) a extrémisty, skinheady (13 %).

Podobná situace nastala dokonce v doposud posledním provedeném reprezentativním výzkumu v roce 2015. Podíl pocitu ohrožení ze strany Rómů zůstal zhruba zachovaný (42 %) a na druhém místě zůstali narkomani (14 %), následování profesionálními zloději (12 %) a recidivisty (12 %). K mírnému poklesu došlo v případě extrémistů, skinheadů (10 %).

V celém průběhu sledovaného údobí 2005 – 2015 zůstali Rómové vnímáni Brňany jako výrazně nejčastěji uváděná skupina ohrožující jejich pocit bezpečnosti. Dosahovali podílů v rozmezí 40 až 50 %, zatímco ostatní kategorie jako narkomani, profesionální zloději a dokonce i extrémisté, skinheadi několikanásobně méně často.

NÁZORY NA IMIGRANTY

Oproti předchozímu problému došlo naopak v názorech na imigranty ve sledovaném údobí 2005 – 2015 k výrazným proměnám, zejména na jeho konci. Ovšem již na samém počátku v roce 2005 vyjádřila v této otázce naprosto krajní negativní názor ve smyslu, že imigranti jsou v naší zemi cizorodým prvkem, téměř pětina respondentů, přesněji 19 %. Celkově skoro dvě třetiny (65 %) hodnotily příchod imigrantů k nám více či méně negativně. Naopak, že imigranti jsou pro nás velkým přínosem, se domnívalo pouze 1 % respondentů.

O čtyři roky později, tedy v roce 2009 byla situace o něco málo příznivější. Naprosto krajní názor, že imigranti, jsou v naší zemi cizorodým prvkem uvedlo 16 %. Podobně celkově o něco méně respondentů 59 % hodnotilo příchod imigrantů k nám více či méně negativně. Pouze 2 % respondentů se domnívala, že imigranti jsou pro nás velkým přínosem.

Uvedená zjištění se potvrdila také v roce 2012. Naprosto krajní názor, že imigranti jsou v naší zemi cizorodým prvkem, uvedlo 18 %. Stejně jako před třemi roky 58 % respondentů

hodnotilo příchod imigrantů k nám více či méně negativně. A opět pouze 3 % respondentů se domnívala, že imigranti jsou pro nás velkým přínosem.

Nebývalý příliv imigrantů v posledních letech, stejně jako vlna teroristických útoků v zemích Evropské unie nepochybně ovlivnily markantní zhoršení výsledků ze zatím posledního výzkumu z podzimu 2015. Výrazně se to projevilo v krajním názoru, že imigranti jsou v naší zemi cizorodým prvkem, který najednou oproti předchozím rokům prezentovalo dokonce více než dvojnásobně víc respondentů – konkrétně 44 %. Od předešlého výzkumu v roce 2012 došlo tedy k nárůstu o 26 %. Ke stejně velkému navýšení došlo také v celkovém více či méně negativním hodnocení příchodu imigrantů k nám, které vyjádřilo 84 % respondentů. Naopak, že imigranti jsou pro nás velkým přínosem, se domnívalo tentokrát pouze 1 % respondentů.

SHRNUTÍ HLAVNÍCH POZNATKŮ Z PROJEKTU VNÍMÁNÍ POCITU BEZPEČNOSTI OBYVETLI BRNA

Jak již bylo uvedeno úvodu druhé části věnované některým poznatkům z projektu Vnímání pocitu bezpečnosti obyvateli Brna, rovněž v této čtveřici výzkumů se pracovalo se statisticky reprezentativními vzorky 500 až 600 respondentů. Tím je zaručen předpoklad, že výše prezentované výsledky lze tedy rovněž z tohoto projektu z hlediska statistické pravděpodobnosti generalizovat na všechny obyvatele s trvalým bydlištěm v Brně starší 18 let.

Z nich je na první pohled patrné, že již od počátku sledovaného desetiletí 2005 – 2015 se velká většina (okolo 60 %) Brňanů vyjadřuje vůči příchodu imigrantů negativně. Jejich podíl výrazně vzrostl v dosud posledním provedeném výzkumu z roku 2015 dokonce na 84 %. Úměrně tomuto stavu je kladné oceňování přínosu imigrantů naprosto ojedinělým, výrazně menšinovým názorem, který zastává pouze okolo 1 % respondentů.

ZÁVĚR

V předchozím textu byly doposud zmiňovány podobnosti osmi opakovaných empirických výzkumů, realizovaných v rámci obou projektů. Předně skutečnost, že v každém z nich se uskutečnilo po čtyřech výzkumech. Ve všech osmi případech byla použita shodná technika dotazování v podobě osobních standardizovaných rozhovorů (interview) na reprezentativním výběrovém souboru zhruba 500 obyvatel starších 18 let s trvalým bydlištěm v Brně.

Na závěr celé kapitole je konečně nezbytné se věnovat rovněž jejich odlišnostem. Méně podstatný je již z předchozího textu zřejmý fakt, že v projektu Partnerství pro místní rozvoj byla čtveřice empirických zkoumání opakována vždy přesně po roce v období čtyř let 2013 až 2016, zatímco ve druhém projektu Vnímání pocitu bezpečnosti obyvateli Brna se dokonce jednalo o časové údobí jedenácti let (2005 – 2015) a interval mezi jednotlivými šetřeními nebyl zcela stejně dlouhý. Pohyboval se mezi třemi až čtyřmi roky.

Ovšem zejména z metodologického hlediska spočívá podstatně důležitější rozdíl mezi oběma projekty v konkrétní podobě provedení výše zmíněné techniky osobního dotazování vybraných respondentů. V projektu Partnerství pro místní rozvoj byly použity zejména pro další statistické zpracování náročnější otevřené otázky na to, který podnik považují respondenti za nejdůležitější pro další rozvoj Brna, v čem spatřují hlavní klady a zápory uvedeného podniku a v čem spočívají podle nich hlavní úkoly Magistrátu města Brna pro rozvoj jejich města. Jak je z uvedeného patrné, v těchto čtyřech empirických výzkumech to byli sami respondenti, kdo se sami od sebe, zcela dobrovolně a volně zmínili a rozhovořili o otázkách bezpečnosti a imigrantů. Proto výpovědi z tohoto projektu je třeba chápat jako zcela nepochybně závažnější.

Naproti tomu ve čtveřici opakovaných výzkumů z projektu Vnímání pocitu bezpečnosti obyvateli Brna byly ve všech čtyřech případech použity stejné uzavřené otázky, které nasměrovaly respondenty k předepsaným, standardizovaným variantám odpovědi na problematiku Rómů a imigrantů.

V tomto směru je potom zcela evidentní, že se po desetiletí či spíše již staletí nedaří, jak potvrzují výše uvedené výsledky z opakovaných empirických výzkumů obyvatel Brna, zvládnout situaci s Rómy. O to náročnějším sociálním problémem se stává v současnosti začínající a hlavně do budoucna předpokládaný příchod imigrantů jak ze států východní Evropy, tak především ze vzdálenějších arabských zemí, z Asie, Latinské Ameriky či Afriky. Přitom jen z demografického hlediska je zmíněná imigrace pro vyspělé země Evropské unie, včetně České republiky zcela zákonitou samozřejmostí a nezbytností. Hlavně však je již existující realitou. Podle údajů Českého statistického úřadu (viz <https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-pocet-cizincu/>) vzrostl v okrese Brně – městě ve sledovaném období vzrostl počet cizinců ze zhruba 12 tisíc v roce 2005 na více než dvojnásobný počet 27 tisíc v roce 2016. Jen v posledních dvou letech, tzn. 2016 oproti 2015, bylo tempo jejich přírůstek více než 10 %. Není bez zajímavosti, že v rámci Jihomoravského kraje se cizinci stále více koncentrují právě do Brna – města.

Zatímco v dřívějších letech jich zde byla zhruba polovina z celkového počtu v Jihomoravském kraji, v současnosti přesahuje tento podíl již 60 %.

I když také na celostátní úrovni došlo k výraznému nárůstu počtu cizinců s trvalým pobytem ze 111 tisíc v roce 2005 o téměř 150 tisíc osob na 260 tisíc na konci roku 2015, počty obviněných a odsouzených cizinců v uvažovaných letech 2005 – 2015 vzrostly v celé České republice pouze o necelý tisíc případů, konkrétně z 1 578 v roce 2005 na 1 670 v roce 2015. V tomto roce ovšem došlo k výraznému nárůstu jejich nelegálních pobytů – ze 4 822 v roce 2014 na 8 563. Uvedené údaje naznačují, že z bezpečnostního hlediska obyvatel naší země je momentálně závažnějším problémem přicházejících imigrantů legalizace pobytu než jejich kriminalita.

Zvládnutí nastíněných problémů si nepochybně vyžádá oboustrannou snahu a trpělivé úsilí k vzájemnému respektu. Bude nesporně nutné nalézt a v každodenní praxi uplatňovat nové způsoby prospěšného společného soužití. V této souvislosti se již nyní objevuje řada velice aktuálních, ba přímo akutních teoretických, ale hlavně praktických problémů. Na některé nové otázky například azylového práva, ale zejména následné právě praktické činnosti státních institucí v souvislosti s nelegální imigrací upozorňuje například článek (Koudelka, 2017). Celý tento současný, mimořádně náročný demografický, politický, sociální a kulturní proces by totiž měl směřovat v první řadě k dosažení společného prospěchu všech zúčastněných. Hlavně by mělo jít o zvládnutí skutečně řízeného procesu, zahrnujícího jak jeho regulaci, tak především kontrolu. Jen tak bude možné se vyhnout vysoce nežádoucím dopadům, jaké například pro Ameriku přinesli evropští přistěhovalci, kteří původní obyvatelstvo z velké části vyhubili, případně koncentrovali do rezervací.

LITERATURA

FORET, M. Marketingová komunikace. 3. aktualizované vydání, Computer Press, Brno 2011, 484 s. + DVD, ISBN 978-80-251-3432-0.

FORET, M. Marketingový průzkum – Poznáváme svoje zákazníky. 2. aktualizované vydání, BizBooks, Brno 2012, 116 s., ISBN 978- 80 – 265 – 0038 – 4.

FORET, M. Partnerství pro místní rozvoj jako rámec pro manažerské rozhodování v managementu destinace. In ŠTĚDRŇ, B. – MOOS, P.- PALÍŠKOVÁ, M. – PASTOR, O. – SVÍTEK, L. – SVOBODA, L. a kol. Manažerské rozhodování v praxi. 1. vyd. Beckova edice ekonomie. Praha: C.H.Beck, 2015. s. 113--134. ISBN 978-80-7400-587-9.

FORET, M. Marketingové řízení místního rozvoje. 1. vyd., Ostrava: KEY Publishing, 2016, s. 81, ISBN 978 – 80 – 7418 – 266 – 2.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: Vývoj počtu cizinců v ČR podle typu pobytu. Dostupné: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-pocet-cizincu/>.

KOUDELKA, Z. Změna práva azylu. Právo a bezpečnost. č. 1, 2017, s. 5 – 13, ISSN 2336-5323.

NAHLÍŽENÍ DO PODNĚTOVÉHO SPISU

JUDr. Petr Kolman, Ph.D.

právní publicista a pedagog

ABSTRAKT

Článek je převážně z oblasti správního práva procesního. Hlavním tématem předloženého článku je řešení otázek z oblasti nahlížení do správního spisu. A to především spisu podnětového. Autor analyticky řeší především výzkumné otázky, zda je možné vedení správního spisu a podnětového spisu ve dvou oddělených režimech? Je vhodné (nutné) sloučení těchto spisů do jednoho? Jak je to s nahlížením do podnětového spisu? Autor představuje judikaturu z této oblasti. V druhé části příspěvku autor předkládá řešení zmíněných otázek. Text je určen spíše pro správně-právní praxi, nicméně čerpá z teorie správního práva.

Klíčová slova: právo procesní, správní spis, spis podnětový

ÚVOD

Ačkoliv tématice nahlížení do správního spisu se již několik právníků dříve věnovalo, speciální tematika nahlížení do **podnětového spisu** byla v rámci české a moravské právní publicistiky prozatím relativně opomíjenou otázkou.

In media res: Na začátek článku si dovoluji vytýčit výzkumné otázky¹ :

Je možné vedení správního spisu a podnětového spisu ve dvou oddělených režimech? Je vhodné (nutné) sloučení těchto spisů do jednoho? Jak je to s nahlížením do podnětového spisu?

V rámci řešení vytyčených výzkumných otázek nejprve poukáži na dotčenou judikaturu, zpočátku se podívám na rozsudky NSS a následně na soudní rozhodnutí z krajských soudů. V další části textu se pokusím analyticky vyhodnotit řešené otázky.

¹ Jde o aktuální otázky, se kterými se potýká česká veřejná správa, tedy nejen o „rébusy“ z oblasti *science for science*.

Z JUDIKATURY NSS

Nejdříve si dovolím upozornit na relevantní slova a závěry z rozsudku Nejvyššího správního soudu, č. j. 8 As 236/2016-51, Žalobcem zde bylo: Statutární město Přerov, ze dne 28. 06. 2017.

Z pohledu autora článku je citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu nejdůležitější a nejaktuálnější rozsudek k řešené věci.

NSS zde zejména pravil, že postup žalovaného správního orgánu spočívající ve vedení správního spisu a vedle něj podnětového spisu a s tím související odlišný režim nahlížení do spisů, byl nesprávný. Zároveň však shledal, že tento postup neměl vliv na *zákonnost* rozhodnutí předsedy žalovaného.

Nejvyšší správní soud se zde ztotožnil se závěrem soudu krajského, podle kterého žalovaný postupoval nesprávně, vedl-li odděleně správní spis a spis podnětový. Stejně tak bylo nesprávné přistupovat odlišně k nahlížení do těchto spisů. Žalovaný měl dle NSS vést jeden správní spis, do kterého mohl stěžovatel po zahájení správního řízení nahlédnout podle § 38 odst. 1 s. ř. coby účastník řízení v zásadě neomezeně.

Ani ochrana totožnosti podatele podnětu nemůže podle Nejvyššího správního soudu odůvodňovat postup žalovaného správního orgánu. Každé omezení práva nahlížet do spisu totiž musí být proporcionální k zájmu, který je odepřením tohoto práva chráněn.

Nejvyšší správní soud v předmětném judikátu nevyklučuje omezení práva nahlédnout do správního spisu, uvedené však nelze provést a priori a plošně pro všechny podklady získané před zahájením správního řízení.

Jako podklady pro vydání rozhodnutí (§ 67 odst. 1) mohou správnímu orgánu sloužit všechny údaje a skutečnosti, které mohou přispět ke zjištění stavu věci, která je předmětem správního řízení, v rozsahu vyžadovaném v § 3 (jde o zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti).“²

NSS dále konstatoval, že k poměrování zájmů totiž žalovaný spr. orgán vůbec nepřistoupil, neboť stěžovateli při nahlížení do správního spisu odepřel právo nahlédnout také do podnětového spisu, a to aniž by oprávněnost jeho žádosti posuzoval.

Dále bych si pro informační komplexnost dovolil připomenout rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j. 8 Afs 74/2007 – 150, žalobce: Dopravní společnost Zlín – Otrokovice s. r. o., ze dne 15. 12. 2006. Tedy po bližším seznámením s tímto rozsudkem vidíme, že jde o částečně protichůdný judikát, nicméně ne zcela potvrzující opačný názor, tedy že by bylo možné vést dva samostatné spisy – podnětový a správní – po celou dobu řízení. Mám za to, že jde o překonaný judikát, a to rozsudkem Nejvyššího správního soudu, č. j. 8 As 236/2016-51, který nutno zde pokládat za relevantnější, navíc tu jde již o více než deset let starý judikaturní názor.

NSS tehdy v roce 2006 shledal – Nedůvodné je také namítání nemožnosti seznámit se s podnětem třetí osoby, resp. s případnými úkony správního orgánu před zahájením

² Viz Vedral, J.: Správní řád: komentář. 2. vydání. Praha: Ivana Hexnerová – Bova Polyglon, 2012, s. 513.

správního řízení. Podle § 18 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., pokud se řízení zahajovalo z podnětu správního orgánu, bylo řízení zahájeno „dnem, kdy tento orgán učinil vůči účastníku řízení první úkon“. Zákon o veřejných zakázkách obsahoval speciální úpravu v § 96; v odst. 1 stanovil, že: „Řízení o přezkoumání úkonů zadavatele (dále jen „řízení“) se zahajuje na písemný návrh (dále jen „návrh“) stěžovatele (dále jen „navrhovatel“) nebo z vlastního podnětu orgánu dohledu“; dle odst. 2: „Zahajuje-li se řízení z podnětu orgánu dohledu, je řízení zahájeno dnem, kdy orgán dohledu učinil vůči účastníku řízení první úkon.“.

Zda zahájí řízení z vlastního podnětu, správní orgán zváží na základě nejrůznějších okolností, s nimiž je seznámen; může se tak stát např. v souvislosti s řízením v jiné věci, či z podnětu třetí osoby. Dojde-li k závěru, že jsou dány podmínky pro zahájení správního řízení, učiní tak zákonem stanoveným způsobem. Správní řízení takto zahájené pak pokračuje jako proces, jehož výsledkem obvykle je individuální správní akt, a v němž se osoby, jejichž práv a povinností se věc týká, podílejí na řízení a tvorbě obsahu rozhodnutí, k čemuž jsou vybaveny procesními právy a povinnostmi.³

V rámci exkurzu do relevantní judikatury Nejvyššího správního soudu si dovoluji na závěr poukázat na jud. č. j. 2 As 241/2015, Žalobce: O2 Czech Republic a. s., ze dne 22. 3. 2016

NSS zde dal za pravdu krajskému soudu, který dospěl k závěru, že nemůže obstát postup, v rámci něhož budou shromážděné dokumenty týkající se téže věci jakkoli selektovány na základě průběžných úvah ohledně jejich relevance pro konečné hodnocení a ve spisu žurnalizovány pouze ty, které se budou stěžovateli jevit jako z jakýchkoli důvodů vyhovující k žurnalizaci. Tento výchozí postoj ve výsledku znamená povinnost správního orgánu vést v každé jednotlivé věci, jež je dána předmětem podezření z porušení zákona, byť by nejprve bylo toto podezření prošetřováno před zahájením správního řízení, jeden správní spis, v němž bude postupně žurnalizováno vše, co se k takto vymezené věci vztahuje.

Odepření nahlédnutí do tzv. vedlejšího spisu, jež stěžovatel opřel o argumentaci, podle které žalobce není účastníkem řízení a neprokázal právní zájem či jiný důvod pro nahlédnutí, již na základě shora uvedeného nemůže být pokládáno za postup souladný s § 38 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen správní řád), neboť je opřeno o nesprávné východisko stěžovatele, podle něhož tato dokumentace není součástí spisu ve věci.

³ Viz Hendrych D. a kol., Správní právo, obecná část, C. H. Beck, 2006, str. 340 .

Z JUDIKATURY KRAJSKÝCH SOUDŮ

Nejdříve poukažme na důležitý rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 12. 4. 2012, č. j. 62 A 7/2010-66, dodejme, že k obdobným závěrům dospěly i pak např. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 6. 2014, č. j. 22 A 142/2012-26, či rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 6. 6. 2013, č. j. 62 Af 73/2010-178, či rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 12. 5. 2015, č. j. 29 Af 56/2015-414.

Z avizovaného „krajského rozsudku“ pokládá autor článku za stěžejní následující právní myšlenky: Je nezbytné, aby veškeré podklady, o něž správní orgán opírá svoje rozhodnutí, byly trvalou a nezměnitelnou součástí správního spisu.

Jednak je to potřebné k tomu, aby se účastník správního řízení mohl s podklady správního rozhodnutí řádně seznámit a vyjádřit se k nim a jednak je úplnost podkladů nezbytná k provedení řádného soudního přezkumu, je-li správní rozhodnutí napadeno správní žalobou. V souladu s citovaným rozsudkem docházíme mj. k závěru, absentují-li ve správním spisu klíčové podklady, které jsou nutné k posouzení postupu žalovaného správního orgánu, pak nemá (a ani z povahy věci samé mít nemůže) správní soud možnost přezkoumat zákonnost takového postupu.

Zjednodušeně napsáno podkladem správního rozhodnutí jsou **veškeré (!) podklady**, z nichž správní orgán během správního řízení vycházel a zjistil pro rozhodnutí ve věci relevantní informace.

Následně upozorňuji na rozsudek Krajského soudu v Brně 62 AF 103/2013, žalobce: Telefónica Czech Republic, a.s, ze dne 30.5.2014. Soud zde došel mj. k závěru, pakliže *jde o informace, které mají být podkladem rozhodnutí ve věci, a to bez ohledu na to, zda byly získány v samotném správním řízení nebo již ve fázi předběžného šetření, pak všechny tyto informace musí být jako podklad rozhodnutí **řádně žurnalizovány ve správním spise**, a to i kdyby by pocházely z doby předběžného šetření a po zahájení správního řízení by byly do správního spisu založeny).*

⁴ Viz dále pak např. rozsudek Krajského soudu v Brně č.j. 62 Af 93/2015 – 357

SHRNUTÍ K JUDIKATUŘE

Vážení čtenáři a čtenářky, sumarizujme, že neexistuje relevantní judikát, který by výslovně a jednoznačně vyjadřoval právní názor, že je vhodné a možné vedení správního spisu a podnětového spisu, v dvou oddělených režimech.

A též nenacházíme relevantní judikát svědčící generální možnosti apriorního odmítnutí nahlížení do podnětového spisu.

MOŽNO VÉST „DVA SPISY“?

Na základě analýzy právní úpravy, judikatury a doktríny a při vědomí vzájemných souvislostí činím následující závěry:

Vedení správního spisu a podnětového spisu, v dvou oddělených režimech po celou dobu řízení nemožno z pohledu veřejného práva vnímat jako správné. Respektive tak nemožno chápat vedení dvou samostatných spisů po celý čas správního řízení.

Nutno konstatovat, že od určitého okamžiku, o kterém bude pojednáno v článku níže, je vhodné vedení jednoho kompletního spisu. Spisu, kde by se původní podnětový spis stal de facto přílohou správního spisu.

Za pomoci navrženého řešení by zde došlo k plnohodnotnějšímu naplnění judikaturního a doktrinálního požadavku a conto skutečnosti, aby správní spis tvořily všechny dokumenty týkající se téže věci.

Navrhované řešení by také plnohodnotněji napomohlo k eliminaci případného porušení práva na spravedlivý proces zaručeného v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.⁵

Autor článku, v souladu s výše napsaným dochází k závěru, že není s platným veřejným právem souladný ani odlišný režim nahlížení do spisů.

Účastník správního řízení musí mít garantováno právo nahlížet v souladu se správním řádem do tohoto kompletního „maxi-spisu“ – obsahujícího i data z tzv. podnětového spisu.

⁵ Tato poznámka je činěna zejména jako bariéra vůči časté argumentaci (zejména) žalobců a kasačních stěžovatelů tvrdících, že v důsledku opačného postupu českých správních úřadů neměli relevantní možnost se seznámit se všemi podklady rozhodnutí, a tím byli zkráceni na svých právech.

Výše napsaným není nijak dotčena povinnost správních úřadů i nadále bedlivě a odpovědně chránit osobní údaje, a to v souladu se z.č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a následně od 25 května 2018 v souladu s GDPR (*General Data Protection Regulation*).

Respektive – výše uvedenými závěry není zamýšleno narušení ochrany osobních údajů třetích osob. Nad rámec připomínáme, že ochrana osobních údajů se týká ex lege pouze a jen FO nikoliv PO.

Dále pro vyšší informační komplexnost připomínám omezení plynoucí z ustanovení § 38 odst. 6 SŘ, který vylučuje právo nahlížet do těch částí spisu, které obsahují utajované informace nebo skutečnosti, na něž se vztahuje zákonem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti, s výjimkou těch částí spisu, jimiž byl nebo bude prováděn důkaz, do nichž, však může nahlížet pouze účastník řízení nebo jeho zástupce.

Rovněž připomínám legální omezení, že podle ustanov. § 134 odst. 3 SŘ je při nahlížení do spisu vyloučeno nahlížet do protokolu o hlasování kolegiálního orgánu (např. rozkladová komise).

Rovněž ustanovení § 146 odst. 4 SŘ upravuje omezení práva nahlížet do spisu v případě řízení prováděného na základě zvláštního zákona formou výběru žádosti, a to tak, že nahlížet do spisu možno až po uplynutí lhůty pro podávání žádostí uvedené v § 146 odst. 2 SŘ.

NAHLÍŽENÍ DO SPISU, Z POHLEDU ZDA JE ANEBO NENÍ JIŽ ZAHÁJENO SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ.

Z hlediska aktuální právní úpravy (§ 38 odst. 6 SŘ) je zásadní nikoliv zda bylo či nebylo zahájeno správní řízení, ale zda již nastal okamžik, od kterého je veden správní spis (dle § 17 SŘ – v každé věci se zakládá spis.).

Gramatická interpretace – SŘ říká jasně „ve věci“, nikoliv ve správním řízení, samozřejmě mnohdy tyto množiny jsou a budou totožné, nicméně obecně platí, že pojem „ve věci“ je širší než „správní řízení“.⁶

⁶ K obdobnému závěru dochází i (spoluautor zákona – SŘ) Vedral, J v komentáři k SŘ (Bova Polygon, 2012), s.218

Dílčí shrnutí – pro naši tematiku pod-otázka ohledně nahlížení do spisu ve vztahu, zda bylo či nebylo, zahájeno správní řízení není stěžejní. Zahájení SŘ zde nemá omezující vliv na právo zákonem aprobovaných osob nahlížet do spisu.

V praxi se setkáváme s otázkou, zda má vlastní podnět zůstat součástí spisu?

Ano, při začernění (či jiném způsobu anonymizace) osobních údajů (či obchodních tajemství anebo dalších právem stanovených omezeních) v něm obsažených.

Další důležitou otázkou k úvaze jest, kdy by mělo vlastně dojít ke „sloučení“ správního spisu a podnětového spisu?⁷

Aktuální právní úprava ani doktrína nám na tuto otázku jasnou odpověď de lege lata nedává. Je na správním uvážení správního orgánu, který okamžik de facto zvolí.

Patrně nejvhodnějším „bodem zlomu“, kdy dojde ke sloučení „příběhu obou spisů“ se jeví den zahájení předmětného správního řízení.

Od tohoto dne má účastník právní nárok na nahlížení do spisu, a v tento moment by spis již měl být sloučený v jeden.

Pakliže by některé správní orgány chtěly setrvat na své dřívější praxi – tj. vedení podnětového spisu zvlášť, pak nezbyvá než navrhnout, aby bylo oprávněným osobám umožněno nahlížet do „obou“ spisů. Samozřejmě při dodržení legálních omezení, kterými je zmíněné nahlížení do spisu upraveno.

Podtrhněme, že aktuální právní úprava, ani judikatura neumožňuje celkové odepření nahlížení do spisu – i když by byl formálně označen jako tzv. „podnětový“.

VAZBA NA ZÁKON Č. 106/1999 SB.,

V neposlední řadě je vhodné upozornit i na vazbu na zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Jelikož nahlížení do spisu je de facto získávání informací z tohoto spisu.

Kterak bylo opakovaně a dlouhodobě judikováno (NSS i ÚS ČR) právo nahlížet do spisu (v režimu SpŘ) a právo na svobodný přístup k informacím (v režimu z.č.106/1999 Sb. a čl. 17 LZPS) si nekonkurují, leží „vedle sebe“. Dodejme první právo má procesně-právní povahu, druhé je právem hmotným.

⁷ Tedy jinak vyjádřeno, kdy by se primární podnětový spis stal de facto přílohou správního spisu.

Právo získávat informace dle InfZ má, na rozdíl od práva na nahlížení do spisu, každý (dokonce i cizinec, cizozemská PO či fyzická osoba nezletilá).

Omezení poskytování informací je stanoveno především zmíněným z.č.106/1999 Sb. – v námi řešené problematice bude patrně nejčastějším limitem nehotová informace, pakliže správní řízení nadále probíhá (resp. není pravomocně ukončeno), ochrana osobních údajů (jen u FO ne u PO), popř. ochrana obchodního tajemství.⁸

Upozornění – v případě sloučeného „maxi-spisu“ by na něj dopadal z. č.106/99 Sb. stejně jako nyní dopadá na informace ze správního spisu s omezeními výše uvedenými.

Autor článku připomíná, že i nadále platí tedy pro úplný „maxi-spis“, pakliže správní úřad shledá v konkrétním případě existenci právně relevantních důvodů pro odepření práva do části spisu (např. do podnětu či jeho části) nahlédnout, může (resp. musí) tak samozřejmě nadále učinit.⁹

ZÁVĚR

Jak jsme naznačili zřetelně výše – duální vedení správního spisu a podnětového spisu, tedy v dvou zvláštních oddělených systémech po celou dobu řízení nemožno vnímat jako souladné s majoritní doktrínou a závěry většiny judikatury. Respektive nelze chápat jako správné vedení dvou oddělených spisů po celý čas správního řízení.

Na závěr se mi jeví vhodným poukázat na určité riziko. Další pokračování ve vedení oddělených (dvou či dokonce ještě více) správních spisů by soudy mohlo být v budoucnosti vnímáno jako překážka přezkoumatelnosti správních rozhodnutí správních úřadů.¹⁰

⁸ Připomeňme, že obchodní tajemství může mít jen firma (závod), nikdy správní orgán jako takový. Obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení. (viz § 504 NOZ).

⁹ To oprávnění správního orgánu neplyne ani z posuzovaného judikátu NSS, č. j. 8 As 236/2016-51 ani z jiné relevantní judikatury či doktríny.

¹⁰ V krajním případě by zmíněná dualita mohla být (a patrně by i byla) soudy vnímána jako snaha o „zametení materiální stopy“ postupu správního řízení.

Další potenciální riziko: jsem si vědom, že v určitém ohledu může dojít k dezorientaci sui generis „nahlízející osoby“ plynoucí mimo jiné z toho faktu, že v kompletním „maxi spisu“ bude možno nalézt i informace a data, která správní úřad následně již ve správním řízení relevantně nepoužil (či ani použít z povahy a prapodstaty věci), nicméně mám za to, že tato obtíž relevantně nepřevažuje nad právem na informace nahlížecího subjektu do podnětového spisu.

DOHODA MINISTERSTEV O ÚZEMNÍM PLÁNU OBCE

Doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D.

zdenek.koudelka@vske.cz
Vysoká škola Karla Engliš
rektor

ABSTRAKT

Článek se kriticky zabývá dohodou Ministerstva kultury a Ministerstva pro místní rozvoj o územním plánu obce, která však s dohodou nesouhlasí a není jejím účastníkem.

Klíčová slova: Obec

Obec Lednice otevřela spor se státem, který může mít dopad na obce jiné. Obec se rozhodla pro nový územní plán. Pořizovatelem územního plánu je jiná obec s rozšířenou působností – Břeclav. V rámci pořízení došlo ke sporu mezi obcí a Ministerstvem kultury. Následně došlo k jednání Ministerstva pro místní rozvoj jako ústředního správního úřadu v oblasti územního plánování a Ministerstva kultury a k uzavření dohody o návrhu územního plánu obce. Obsah této dohody je závazný pro pořizovatele územního plánu, jelikož v oblasti státní správy mají ministerstva nadřazené postavení vůči městskému úřadu obce s rozšířenou působností Břeclav, ale týká se primárně práv obce Lednice. Ta však nebyla účastna uzavření dohody. Ani ji nebyla zaslána na vědomí. Tato dohoda byla uzavřena bez účasti obce, přitom zasahuje do jejího práva na samosprávu.

Obec má ústavně garantované právo na samosprávu, je spravována zastupitelstvem a stát může do činnosti územních samosprávných orgánů zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem stanoveným zákonem.¹ Aby samospráva obce nebyla jen formální, ale skutečnou hodnotou, musí mít vlastní působnost. Za minimum takové působnosti, která naplňuje skutečnou samosprávu, lze považovat vedle vlastního hospodaření i právo rozhodovat o územním rozvoji obce. Toto právo je obvyklým právem samosprávných obcí v jiných evropských státech.

¹ Čl. 100 odst. 1 a čl. 101 Ústavy č. 1/1993 Sb.

Stavební zákon definuje jako samostatnou působnost obce realizovanou zastupitelstvem právo schvalovat zadání a vydávat územní plán obce.² Vlastní pořízení územního plánu je přenesenou působností obce, kterou zpravidla navíc pro většinu obcí vykonává úřad obce s rozšířenou působností, tedy jiná obec v přenesené působnosti. Ovšem tento proces nelze zcela oddělit, ale rozdíl působnosti (samostatná, přenesená) by měl být vykládán s ohledem na ústavní právo obce na samosprávu, kdy je územní plánování zásadní součástí tohoto práva. Tedy podřazení zpracování územního plánu pravidlům přenesené působnosti je vedeno snahou více regulovat tuto činnost ze strany státu, nikoliv však cílem zbavit obec, pro niž je územní plán zpracován nejen práva na spoleurozhodnutí, ale i účasti na podstatných náležitostech pořízení územního plánu.

Dikce § 6 odst. 5 stavebního zákona písm. a), c) stavebního zákona (*zastupitelstvo obce rozhoduje v samostatné působnosti o pořízení územního plánu, resp. zastupitelstvo obce vydává v samostatné působnosti územní plán*) naznačuje, že nepůjde jen o kompetenční normu, tj. stanovení pravomoci, ale že též půjde o konkrétní oprávnění obce, tj. veřejné subjektivní právo. Obec má nesporně právo na pořízení a následně vydání územního plánu a toto právo je součástí ústavního práva na samosprávu. Skutečnost, že pořízení a vydání územního plánu vyjadřuje realizaci práva na samosprávu konkrétního územního celku, akcentuje opakovaně ve své judikatuře i Nejvyšší správní soud.³ Z judikatury plyne, že obec je v rámci své samosprávné úvahy do jisté míry limitována požadavkem nevybočení z určitých věcných (urbanistických, ekologických, ekonomických či kulturních) mantinelů daných zákonnými pravidly územního plánování. Uvnitř těchto mantinelů však musí zůstat široký prostor pro autonomní rozhodování obce.

Právo stanovisek dvou rezortů státní správy i formou dohody je sice možné, ale nikoliv bez účasti obce. Jinak se fakticky obec staví do situace, kdy sice schválí zadání, ale její práva mohou být ignorována v procesu pořízení územního plánu. Je totiž faktem, že pro pořizovatele je dohoda obou ministerstev závazná z pohledu toho, že jde o nadřizené subjekty v oblasti hierarchicky uspořádané státní správy, byť zde ve formě přenesené působnosti (přenesené státní správy) na město. Tento závěr vynikne především v situaci, kdy pořizovatelem plánu není úřad obce, pro kterou se plán pořizuje, ale úřad jiné obce s rozšířenou působností.

² § 6 odst. 5 stavebního zákona č. 183/2006 Sb.

³ Rozsudek z 24. 10. 2007, 2Ao 2/2007-73, publikovaný pod č. 1462/2008 Sb. NSS, rozsudek z 2. 2. 2011, 6Ao 6/2010-103, či rozsudek z 8. 2. 2012, 6Ao 8/2011-74.

Uzavření dohody a její následná aplikace proti legitimním zájmům obce bez její účasti a dokonce bez doručení této dohody obci je zásahem státu do práva obce na samosprávu a do smyslu tvorby územní plánu jako základního nástroje samosprávné obce na regulaci rozvoje obce. Dokonce i Mnichovská dohoda uzavřená v září 1938 o Československu bez Československa byla československé vládě doručena. Zde ani to nenásledovalo s tím, že nezákonný zásah vyvolaný aplikací dohody při pořizování územní plánu trvá.

Ministerská dohoda je vážným zásahem do práv a legitimních zájmů obce v rámci přípravy územního plánu a není řešením případné konečné neschválení územního plánu zastupitelstvem obce. To by vydalo vniveč proces tvorby územního plánu a vynaložené značné veřejné prostředky na jeho pořízení. Ústavně konformní aplikací práva by bylo, pokud by v rámci přijetí dohody byla obec účastna a ministerstva musela posoudit své stanovisko s ohledem na názor obce a zdůvodnit svůj případný odlišný postoj a své požadavky poměřit legitimními zájmy obce.

Pokud však ministerstva pojmu dohodu jen jako řešení svých požadavků, je z hlediska ochrany práva samosprávy nicotné, zda zvítězí názor jednoho či druhého správního úřadu, případně jaký uzavřou kompromis, jelikož vždy jde o dva různé reprezentanty toho samého státu jakožto jednoho veřejnoprávního subjektu. Tedy, i kdyby jeden úřad se svými požadavky neuspěl, nelze hovořit o poškození práva státu, jelikož i druhý úřad, který v dohodě svou pozici obhájil, chránil práva téhož státu, byť ze svého pohledu a hodnocení. Jiná situace je, když dva státní ústřední správy úřady jakožto reprezentanti státu jednájí o dohodě, která nepostihne stát, jehož jsou správními orgány, ale někoho třetího – obec jako územně samosprávný celek, jehož samospráva vůči státu je ústavně chráněna. Této ústavní ochraně a materiálně odlišné situaci je nutné přizpůsobit i aplikaci práva.

Lze zde upozornit na náleží Ústavního soudu, který z pohledu samosprávy jinak vyložil směnečné právo, když obecně platí, že podepíše-li směnku statutární orgán právnické osoby, pak je ze směnky zavázána právnická osoba. Ústavní soud rozhodl, že v případě podpisu starosty bez nutného souhlasu zastupitelstva, taková směnka není závazkem obce,⁴ byť zákon o obcích uvádí, že starosta zastupuje obec navenek⁵ a jinak se u jiných právnických osob jednání jejich statutárního orgánu podle směnečného a šekového zákona bere jako závazek této právnické osoby. Ústavní soud zde aplikoval právo s ohledem na specifické ústavní postavení územní samosprávy. Takový výklad přijal ještě v době, kdy

⁴ Nález č. 61/2001 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu (IV.ÚS 576/2000, věc Dolní Bečva).

⁵ § 103 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Dříve § zákona č. 367/1990 Sb., o obcích.

zákon výslovně nestanovil neplatnost právního jednání obce učiněného bez souhlasu příslušného orgánu (zastupitelstva nebo rady).⁶

Rovněž rozhoduje-li odvolací orgán státu nebo krajský úřad o správním rozhodnutí obce v samostatné působnosti, může rozhodnout jen kasačně, nikoliv apelačně, byť správní řád obecně apelační možnost rozhodnutí přiznával každému odvolacímu orgánu. Důvodem právě bylo to, že apelační změnou by si stát nepřístupně atrahoval působnost zákonem vyhrazenou územní samosprávě. Tato interpretace platila již od roku 1990 s ohledem na ústavní postavení obce a teprve následně byla tato věc výslovně uvedena v zákoně.⁷

S ohledem na ústavní ochranu samosprávy je vhodné aplikovat stavební zákona a správní řád tak, že při řešení rozporu více veřejných zájmů, nemůže být veřejný zájem v územním plánování reprezentovaný obcí ignorován a obec musí mít právo účasti na jednání, kdy dochází k vypořádání různých veřejných zájmů v územním plánování. Podstatou sporu není to, který veřejný zájem je lepší, ale to, že představitelé centrálního zájmu uzavřeli společně dohodu bez účasti představitelů místního zájmu. Ke kompromisu tedy mohlo dojít mezi centrálním stanoviskem Ministerstva pro místní rozvoj a centrálním stanoviskem Ministerstva kultury, ale bez možnosti hájení místního veřejného zájmu obce.

Pokud by se obec nebránila ministerské dohodě, pak by mohla vyjádřit svůj nesouhlas až po mnohaleté přípravě územní plánu při konečném schvalování zastupitelstvem po vydání značných veřejných prostředků na pořízení takového územního plánu. To je situace, kdy obec bude muset přijmout rozhodnutí státní správy a schvalování územního plánu v samostatné působnosti obce se stane jen formálním a prázdňým aktem, když zastupitelstvo bude k danému schválení nuceno, a to i s ohledem na pozbytí platnosti starého územní plánu ze zákona nebo povinnosti reagovat na změny podmínek.⁸ Vadou postupu správních orgánů je i to, že obec nebyla účastníkem dohody.

Nejvyšší správní soud sice uznal možnost uzavření dohody mezi ministerstvy, ale výslovně upozornil, že neřešil ústavněprávní rovinu případu. V konkrétním případě obce Lednice zrušil rozsudek Městského soudu v Praze, který akceptoval zákonnost takového dohody. Nejvyšší správní soudu prohlásil, že akceptování zákonnosti ze strany soudu nestačí a musí

⁶ § 41 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.

⁷ § 147 odst. 2 zákona o obcích.

⁸ § 5 odst. 6 a § 188 odst. 1 stavebního zákona č. 183/2006 Sb.

být posouzeno, zda v konkrétním případě byla či nebyla ministerská dohoda oprávněným zásahem do práv obce.⁹

Protože k podobným sporům může docházet ve více případech, je vhodné tuto otázku ve prospěch obcí upravit změnou příslušných právních předpisů. Práva obcí v územním plánování musí být posílena. Jinak se schvalování územního plánu v samostatné působnosti zastupitelstvem stane formálním aktem a skutečná moc v územním plánování se přesune z obcí na přenesenou působnost úřadů obcí s rozšířenou působností a stát.

⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu z 26. 9. 2017, 6 As 222/2017–26.

WHO IS MR.PUTIN?

Vladimir S. Belykh

Professor, Doctor of Law, Head of Entrepreneurial Law Department,
Ural State Law University, Yekaterinburg, Russia

ABSTRACT

The article is devoted to the biography of the Russian President Vladimir Putin and to the main stages in his political career. Special attention is paid to the former mayor of St. Petersburg Anatoly Sobchak and his team. The author analyses domestic and foreign policy of Russia during the presidency of V. Putin making some conclusions and proposals.

Keywords: Vladimir Vladimirovich Putin, short biography, years of study and political career, presidency, domestic and foreign policy of Russia, national security of the Russian Federation

SHORT BIOGRAPHY:

Vladimir Vladimirovich Putin (born on 7 October 1952 in Leningrad, Russian SFSR, Soviet Union) is a Soviet and Russian state and political public figure, the current President of the Russian Federation, holding office since 7 May 2012. From 2000 to 2008, he was the second president of the Russian Federation. Besides, he held the post of Prime Minister from 1999 to 2000 and from 2008 to 2012. Previously, Vladimir Putin was the Director of the Federal Security Service from 1998 to 1999 and the Secretary of the RF Security Council in 1999. He is a 1975 graduate of the Law Faculty of the St.Petersburg State University. He is also a Ph.D. (Candidate of Economic Studies, 1997), Master of Sports in Judo and Sambo, the 1976 Leningrad Champion in Judo, and the Honored Sambo Coach of Russia. Vladimir Putin speaks German and English fluently.¹

¹ https://ru.wikipedia.org/wiki/Putin,_Vladimir_Vladimirovich

Now let us consider certain phases in the life and activity of this political figure. In his memoirs Vladimir Putin notes: “I come from an ordinary family and this is the way I lived for a long time, nearly the whole life. I lived as an average person, and I have always maintained that connection”².

His father, Vladimir Spiridonovich Putin, served in the submarine fleet from 1933 to 1934. Later in 1941, he was sent to the front. Defending the Nevsky Pyatachok (the Neva Bridgehead), Vladimir Spiridonovich was seriously wounded in his leg. After the War he worked as a foreman at the plant named after Egorov. His mother, Mariya Ivanovna Shelomova, survived in the Siege of Leningrad, and later she also worked at the plant. Vladimir Putin’s grandfather worked as a cook, and his dishes were served onto the table of senior government and party officials, among them there were V.I. Lenin and I.V. Stalin.

Vladimir Vladimirovich Putin is the third child in family. Both of his elder brothers died when they were young. Albert died in infancy and Viktor died during the Siege of Leningrad³. So, the Putins had to go through very difficult times!

Further, Vladimir was studying at the eight-year school, then finished the secondary school specializing in chemistry, and later entered the Law Faculty of the Leningrad State University (LSU) named after A.A. Zhdanov (1970-1975). He graduated from the international department of the Law Faculty of the LSU, after that Vladimir Putin was assigned to the job in the KGB. An interesting thing is that the topic of his thesis was “The Most Favored Trading Principle for the Nation in International Law” (his scientific supervisor was Lyudmila Nikiforovna Galenskaya⁴, Department of International Law).

So comes the question: what about serving in the Soviet Army? He did not serve. Vladimir Putin entered the Law Faculty of the LSU in 1970. Why? On the President’s personal website it is said: “Even before finishing school, Vladimir Putin wanted to work in intelligence. He went to a public reception office of the KGB Directorate to find out how to become an intelligence officer. There, he was told that first, he would have to either

² <http://www.uznayvse.ru/znamenitosti/biografiya-vladimir-putin.html>

³ Ibid.

⁴ Today, L.N. Galenskaya is a professor of International Law, Law Faculty, SPBU. She is a famous and authoritative specialist in international public and private law, a world-famous scholar and founder of a number of priority areas in the Russian legal science. <http://spbu.ru/faces/medal/648-yuridicheskij-fakultet/18705-galenskaya-lyudmila-nikiforovna.html>

serve in the army or complete college, preferably with a degree in law”⁵. He chose law and did not make a mistake. You cannot escape your destiny!

Being a student, Vladimir Putin met Anatoly Sobchak, who then worked as an Assistant Professor of the Law Faculty of the LSU (1973-1981). However, since 1985, A. Sobchak was the Head of Economic Law Department – and this fact, of course, warms my soul and heart, because I am a representative of economic (entrepreneurial) branch of law too.

It was well-known that Anatoly Sobchak, who later became a People’s Deputy of the Supreme Soviet of the USSR, had “his own people to trust”, among them Vladimir Putin and Dmitry Medvedev. The latter was a post-graduate student who wrote his thesis under the supervision of Anatoly Sobchak. Vladimir Putin, the Lieutenant Colonel of the First Main Directorate of KGB, joined Anatoly Sobchak’s team in 1990, being an assistant of the LSU Rector⁶.

The further, the better... After graduating from the Law Faculty of the LSU, Vladimir Putin was assigned to serve in the state security agencies, where he worked his way from an ordinary member the Secretariat staff to the Lieutenant Colonel of the First Main Directorate of the USSR KGB. He was working in the counterintelligence division and in the foreign intelligence service. His childhood dream came true!

Serving in the state security agencies, the future president developed his professional competence. In 1979, he completed six months’ personnel retraining courses, which were held in the Higher School of the Soviet Union of the KGB in Moscow. In 1984, he was sent for one year to study at the Red Banner Institute named after Y.V. Andropov, which he graduated from in 1985 majoring in “foreign intelligence”. It is quite symbolic that a would-be president studied at the Andropov Red Banner Institute of the KGB. By the way, studying at the university Vladimir Putin had the surname of his school days “Platonov”. At the university he was also the head of the academic subdivision; he zealously learned German. And that would help him later. From 1985 to 1990, Vladimir Putin served in Dresden, East Germany, using as a cover the position of the Director of the House of Friendship between the USSR and East Germany. During his mission Vladimir Putin was promoted to the rank of the Lieutenant Colonel and to the position of the

⁵ <http://www.putin.kremlin.ru/bio>

⁶ https://ru.wikipedia.org/wiki/Sobchak,_Anatoly_Aleksandrovich

senior assistant to the head of the department⁷. That is why he has excellent knowledge of German and the culture of Germany.

The next stage in Vladimir Putin's biography is his work in the Leningrad City Hall. At this stage we see that some priorities in the life of our hero changed. He said that after moving to work in the City Hall, he twice wanted to resign from the KGB⁸. Why twice? What was the reason? Why did he decide to leave his work in the organs? We know he resigned from the KGB only in 1992⁹. Though, we should not forget about the 1991 Collapse of the Soviet Union and the August Coup, when a group of politicians close to Mikhail Gorbachev announced about the creation of the State Committee on the State of Emergency (GKChP). On 20, August 1991, Anatoly Sobchak publicly opposed the GKChP; at the same time, Vladimir Putin resigned from the KGB.

From the above stated, we can draw a conclusion that Vladimir Putin considered Anatoly Sobchak a leader who would be influential in his career. Therefore when Vladimir Putin was faced with the choice between the mayor's office and the KGB, he gave preference to the first one, hoping that Sobchak's team would succeed. But, in 1996, Anatoly Sobchak lost the Saint-Petersburg Governor's election, giving up this place to his former first deputy Vladimir Yakovlev. In the opinion of D.G. Ezhkov, that loss became a personal defeat for Vladimir Putin. He refused from Vladimir Yakovlev's offer to stay in the Government and, in fact, disappeared "from the screen". For a few months in summer 1996, a would-be president was unemployed. He was just living in the summer house thinking what to do.¹⁰

But "the matrix" of Vladimir Putin's connections worked. He became a Deputy Chief of the Presidential Property Management Department. Vladimir Putin recalls, "I would not say that I did not like Moscow, but I simply liked St.Petersburg more. Obviously, Moscow is a European city"¹¹. As the saying goes, modesty is the best policy. But there is one question: who invited Vladimir Putin for this position?

So many researchers and analysts, so many minds. One of the assumptions is that it might be Pavel Borodin, who became the Head of the Presidential Property Management

⁷ https://ru.wikipedia.org/wiki/Vladimir_Vladimirovich_Putin

⁸ Ibid.

⁹ Ezhkov D.G. Putin. Pochemu on stal takim? [Putin. Why did he become as such?] M.: Algoritm, 2012 (Putin Project) P.17.

¹⁰ Ezhkov D.G. Ibid. P.30-31.

¹¹ <http://www.putin.kremlin.ru/bio>

Department of the Russian Federation in November 1993, who invited Vladimir Putin for this position. Pavel Pavlovich Borodin is an eminent person on the political arena of Russia. Being the State Secretary of the Union of Russia and Belarus, he was arrested in New York for money-laundering on a warrant issued by Switzerland in January 2001. He was placed in jail in Brooklyn, but agreed to be extradited to Switzerland in April, where he was granted bail in the sum of 5 million Swiss francs, and then came back to Russia. Later, he was summoned to the Swiss court, where he had been testifying for four hours behind closed doors. In March 2002, the Swiss court found him guilty and sentenced him to a fine in the amount of 300.000 Swiss francs. But despite the fact that he was found guilty, he continued to occupy the position of the State Secretary of the Union of Russia and Belarus¹². Quite a lenient punishment for a crime and inadequate reaction of the country's leadership!

The former Prosecutor General Yuri Skuratov in his book "Kremlin Contracts" described Pavel Borodin as a participant in many criminal cases, connected with the reconstruction of the Kremlin conducted by "Mabetex", a Swiss construction company. And not with the reconstruction of the Kremlin only! This company had several important contracts to reconstruct, renovate and refurbish the White House (1993), the building of the Federation Council (1994), the State Duma (1995) and, finally, the Moscow Kremlin (1995-1996)¹³.

Another assumption is that it might be Anatoly Chubais, who also worked in Anatoly Sobchak's team, who helped Vladimir Putin to move in Moscow. As a result, Putin ended up working in the Presidential Administration of Russia. In 1990, Anatoly Chubais held the position of the first Deputy Chairman of the Executive Committee of the Leningrad City Council; he was also the Chief Economic Advisor to the Mayor of Leningrad Anatoly Sobchak¹⁴.

But Dmitry Ezhkov says that Anatoly Chubais did not take part in the career of Vladimir Putin. He writes, "Putin was never in the team of Chubais. Anatoly Chubais has nothing to do with Putin's biography. It was Pavel Borodin who invited Vladimir Putin to Moscow. Putin and Chubais have, on the contrary, quite complicated and far from ideal

¹² https://en.wikipedia.org/wiki/Borodin,_Pavel_Pavlovich

¹³ Skuratov Y.I. Kremlevskie podriady. Poslednee delo Genprokurora [Kremlin Contracts. The Last Case of the Prosecutor General] M.: Algoritm, 2012. P.58-88

¹⁴ https://ru.wikipedia.org/wiki/Chubais,_Anatoly_Borisovich

relationships”¹⁵. Nevertheless, they are all from one political (Petersburg) team, they emerged on the political arena at the same time and made their way up simultaneously, but independently from each other. But here comes the question: is Anatoly Chubais a person from Putin’s team? Of course, he is! Otherwise Chubais would not be the head of the state corporation *ROSNAO*. After inspecting this company in October 2013, Sergey Agapsov, an auditor of the RF Accounts Chamber, revealed a lot of violations¹⁶. But that is not all! Anatoly Chubais has his own acknowledged place in the Kremlin hierarchy!

On 26 March 1997, Vladimir Putin was appointed the chief of the Main Control Directorate of the Presidential Property Management Department, replacing Alexey Kudrin¹⁷. The former Minister of Finance (born on 12 October 1960, Dobeles, Latvian Soviet Socialist Republic) also was a member of Sobchak’s political team. He was the First Deputy of the Mayor of Leningrad (Anatoly Sobchak), a member of St.Petersburg Government, the Chairman of the City Administration’s Economic and Finance Committee¹⁸. Alexey Kudrin resigned after Vladimir Yakovlev’s victory in St.Petersburg Governor’s elections in 1996.

One interesting fact is that his thesis was entitled “Comparability in the Mechanism of Realization in Economic Competition”. In 1983, Anatoly Chubais received his Ph.D. (Candidate of Economic Sciences). In 1997, Vladimir Putin defended his Ph.D. dissertation in economics entitled “The Strategic Planning of Regional Resources under the Formation of Market Relations” (his scientific supervisor was V.A. Fedoseev, a well-known specialist in the economy of mineral raw materials). The difference is that A.Kudrin and A.Chubais received their degrees on the basis of higher economic education, while V.Putin defended it on the basis of higher legal education. The theme he selected is very far from jurisprudence like the Decembrists were far from the people! We should not forget that at that time Vladimir Putin worked in the Presidential Administration of Russia and was mastering a new area of activity. We can only guess how much commitment and hard work it required!

In 2005, Clifford Gaddy and Igor Danchenko, researchers from the Brookings Institute in Washington D.C., tried to find plagiarism in Vladimir Putin’s thesis, announcing that 16

¹⁵ Ezhkov D.G. Ibid. P.33.

¹⁶ https://ru.wikipedia.org/wiki/Chubais,_Anatoly_Borisovich

¹⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Putin,_Vladimir_Vladimirovich

¹⁸ <http://az-libr.ru/Persons/000/Src/0005/6491f6e5.shtml>

out of 20 pages of the main part of his thesis are an exact copy or close to the original text from the classic American textbook *Strategic Planning and Politics* written by professor William King and professor David Cleland, which was published in 1978. Besides, they say that six charts and graphs are almost identical to the American professors' work. Representatives of the academic community in St.Petersburg repudiated such allegations. In Russia the information on plagiarism in Putin's dissertation can be found only on the Internet in online publications and the magazine *Kommersant-Vlast*¹⁹. **Thus**, everything went smoothly, without any problems!

Since 1998, Vladimir Putin began quickly climbing the career ladder. On 25 July 1998, he was appointed the Director of the Federal Security Service. On 25 March 1999, he became the Secretary of the Security Council, while retaining the position of the FSB Director. On 9 August 1999, he was appointed the Prime Minister of the Government. On 31 December 1999, due to earlier resignation of Boris Yeltsin and according to the Constitution of Russia, Putin became Acting President of the Russian Federation. On 26 March 2000, Vladimir Putin was elected the President of the Russian Federation, winning in the first round with 52.4% of votes. The inauguration of President Putin occurred on 7 May 2000! Yes, a bit of a jump, isn't it?! Some authors are still in shock!

Dmitry Ezhkov writes: "Putin is a mysterious exception to the rule. It seems that he materialized from nowhere, but he became real due to the Providence or mysterious all-powerful forces, responsible for the historical development of Russia",²⁰. The Petersburg journalist offers to leave all that nonsense about mysterious godlike Vladimir Putin's coming in policy on the conscience of Vladislav Surkov, the main ideologist and day-dreamer of the Kremlin.

Well, let us forget that nonsense. A famous writer Eric Ford considers it is the powerful forces of the Masonic Lodge that helped Vladimir Putin climb the political ladder²¹. What connection does he see between masons and the career success of our hero? Again, there are masons and their conspiracy! However, we should have a look at arguments and facts which the author cites.

¹⁹ https://en.wikipedia.org/wiki/Putin,_Vladimir_Vladimirovich

²⁰ Ezhkov D.G. Ibid. P.166.

²¹ Ford E. *Masonskii sled Putina [Masonry Track in Putin's Career]* M.: Algoritm, 2012. – 208 p. (Putin Project).

The first argument. Erich Ford in his book *Masonry Track in Putin's Career* says: "...materials of independent research show that many political figures of the modern Russia belong to different Masonic lodges. Though the question concerning interconnection of Vladimir Putin and Masonic lodges is still not clear"²². Masons are able to keep their own and other people's secrets! But there are some facts proving this point of view. And a key (that track) to this mystery is a person who is close to Vladimir Putin. Who is it?

First of all, it is Anatoly Chubais. Erich Ford underlines that the Bilderberg Group includes such famous people like James Wolfensohn, William McDonahue, George Soros, and David Rockefeller. Anatoly Chubais is alleged to be the only participant from Russia. "At the same time, different sources claim that when Russia needed to obtain a loan, it was Anatoly Chubais who appeared on the political arena. Later, Peter Aven, the President of *Alfa-Bank*, was added to this list. By the end of 2008, he was the one who lobbied many business projects in the Government headed by Vladimir Putin as well as business projects in the Presidential Administration headed by Dmitry Medvedev"²³. In brief, all events piled up like in the Borodino battle.

It is well-known that, on 3 December 1989, a significant event took place on the Malta – the meeting between George H.W. Bush and Mikhail Gorbachev. That Summit served as a basis for unilateral concessions on the part of the USSR, and non-interference of the USSR in the policy of East Europe. A principal agreement was reached on the unification of Germany by acquiring the German Democratic Republic by the Federal Republic. In other words, that was capitulation of the USSR in the Cold War²⁴. However, very soon, the Soviet Union collapsed and there was only one superpower left.

During his presidency, Boris Yeltsin issued Decree No.827 "On Restoration of Official Relations between the Russian Federation and the Order of Malta". The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation entrusted its representative in Vatican V.V.Kostikov to present the interests of Russia in the Order of Malta²⁵. V.Kostikov had to resign after a scandal caused by the information that he was writing a book on his work with President Boris Yeltsin.

²² Ibid. P.38.

²³ Ibid. P.21-22.

²⁴ <https://ok.ru/politepeople/topic/64705074722257>

²⁵ Ezhkov D.G. Ibid. P.20-21.

O.A. Platonov in his book *Russia under the Power of the Masons* says that mason lodges in Russia are cropping up like mushrooms after rain. Among the Malta fellows are B. Yeltsin, M. Gorbachev, B. Berezovsky, A. Yakovlev, R. Abramovich, E. Shevardnadze, S. Lisovsky, P. Borodin.²⁶ Apart from the Malta fellowship, O. A. Platonov distinguishes another lodge – *B'nai B'rith International* – which included: V. Gusinsky, Y. Luzhkov, A. Smolensky, A. Shaevich, M. Khodorkovsky, M. Freedman, P. Aven, and others.

However, the author does not submit any convincing evidence to prove that such mason lodges exist in the contemporary Russia and that senior officials of the state and oligarchs have something to do with the order of masons. Though such a point of view can exist. At least, the books by O.A. Platonov are a great success with readers²⁷.

There is no evidence to the statement made by O.A. Platonov that mason lodges in Russia are cropping up like mushrooms after rain. Of course, they do exist in Russia. For example, on 14 March 2015, in the east of Moscow there was another session of the Worshipful Lodge “The New Light” No.1989 of the Mason Mixed International Order “The Human Right”. In the end of the day there was a festive agape²⁸. On another site we read: “Welcome to the official site of the Nikolai Novikov Mason Lodge, one of the oldest mason organizations in Russia. The Worshipful Lodge was established on 30 August 1991 in Moscow and is part of the Grand Lodge in France with its registration number 1330”²⁹. On 29 March 2015, there was a chapter of the Moscow Commandery of the Russian Priory of the Knights Templars Order after Saint Grand Prince Dmitry Donskoy.³⁰ It is headed by Grand Prior Igor Trunov.

Second argument. Eric Ford states that under Putin, the results of his presidency are quite scarce. Further, the author refers to quite well-known facts, like a high level of corruption and crime, a low growth of industry and trade, impoverishment of the population, stratification of the population by its level of income, growing inflation, etc.³¹ I also referred to these arguments and facts, alongside with others, in my works, including this journal.

²⁶ Platonov O. A. *Rossiiia pod vlast'iu massonov* [Russia under the Power of the Masons]. M., 2000. P.21-30.

²⁷ In the opinion of the historian Petr Multatuli, the works by Platonov are full of emotional allegations https://ru.wikipedia.org/wiki/Platonov,_Oleg_Anatolyevich

²⁸ <http://co-masonry.ru/>

²⁹ <http://www.mason.ru/>

³⁰ <http://www.osmthrussia.ru/news/show310/>

³¹ Ford E. *Masonskii sled Putina* [Masonry Track in Putin's Career] M.:Algoritm, 2012. P.40-41.

During the 20 years of Putin's presidency and the work of his team, the country has not seen any considerable changes in the social and economic sphere. On the contrary, we see only stagnation in the economy and society. During all these years, the political establishment has not clearly stated the objective of our development: what kind of state are we building? (or... have we built?) In the past it was clear: first, we were building communism, then developed socialism...and now? "In fact, the mission of the political elite is focused on the maximum use of the Soviet legacy against the collapse of the Soviet social system as a product of communism modernization and chaotic attempts to preserve, at least, some imperial symbols that our people are accustomed to so that they would not rebel"³². Russia has its own intermediary, transitional, statehood. What kind of?

If to look deeper, it is a very difficult question to answer. As I said before, there is an impression that we are living not in the state of rule and law but in the criminal state. Now, criminal ideology and criminal psychology are very widespread in Russia, and not only!³³

The "achievement" of Putin and his administration is the so-called "managed democracy", which they have managed to build with a minimum or zero influence (feedback) of the civil society in managing the state and society. This opinion is supported by Dmitry Ezhkov who thinks that this system has turned out to be so effective that it enabled Putin to become the Russian President three times³⁴. **Thus**, what we have? Managed democracy and the vertical of power!

As some independent experts say, the elections to the State Duma in 2007 (and not only in 2007) showed how efficient the "top-down power vertical" is and how readily the citizens of Russia support political leaders who are just trying to imitate some opposition in Russia. And what if this imitation fails? Then the only opposition left will be the people. When the people understands that opposition will never come to power in Russia, it will start searching for new ways to exercise its own power and protect its own interests without trusting those who just imitate that they care about the people. What can "the horizontal of the people" oppose to "the vertical of power" today? Just its own will against

³² <https://www.novayagazeta.ru/articles/2011/03/15/6494-zakat-rossii>

³³ See: Belykh V.S. Rossiia v luchakh modernizatsii ili novoi perestroiki // Biznes, menezhment i pravo [Russia in the Light of Modernization or New Perestroika// Business, Management and Law] 2010. No.2. P.46.

³⁴ Ezhkov D.G. Ibid. P.40.

all types of imitation in Russia: both against imitation of power and imitation of opposition³⁵. Quite a serious opinion of experts!

The United Russia is a temporary phenomenon on the political arena. Future Russia does not need such “pocket” parties in such a quantity and quality. Probably, some of us will live till that time when Russia will see the appearance of such powerful parties like the Conservative and the Democratic, such parties which are well-positioned in the US and Western countries. For a party to exist, it needs social foundation and ideology. In November 2007, President of Russia Vladimir Putin said, “What is the United Russia? Is it an ideal political structure? Certainly, not. It does not have steady principles and ideology that the majority of party members would be ready to support and fight for. However, it is close to the power. And in this case, many scoundrels try to become its members, and very often they succeed. Such people pursue only their own interests, like personal enrichment, without caring about the benefit of others, thereby discrediting the party and the power... You may ask a question then: Why did I become the head of *the United Russia*? Because we do not have anything better”,³⁶. I personally would like to add that *the United Russia* is not just a party of sticking imposters but the party of major (oligarchs’) capital, party and state officials.

The leaders of the country should make efforts to facilitate the appearance of real parties and movements. For that end they need political wisdom and maturity. If to think about the future of the country, it is possible to sacrifice some of the principles of *the United Russia*.

Third argument. Failed foreign policy of Russia. It is well-known that the concept of foreign policy of Russia has always been pro-European. Vladimir Putin and Dmitry Medvedev (separately) often stated that Russia is an organic part of Europe, and it is a European country. “Russia was, and has always been, a major European nation”. But what about Asia?

After the joining of the Crimea and the events in Ukraine, the number of countries which are unfriendly, and even hostile, towards Russia has increased: among them the Baltic states, Poland, Rumania, Great Britain³⁷. Anti-Russian sentiments are also strong in Israel (74%), Japan (73%), Germany (70%) and France (70%). Only in two countries, like

³⁵ See the site of the All-Russian Centre of Public Opinion Research: <http://wciom.ru/arkhiv/tematicheskii-arkhiv/item/single/3691>

³⁶ See: Interfax, Rosbalt news agency, 13 November 2007// <http://www.ria-arbitr.ru/anons.htm?id=17308>

³⁷ http://newsruss.ru/doc/index.php/nedruzhestvennye_Rossii_strany

Vietnam (70%) and China (54%), more than a half of respondents are sure that Vladimir Putin pursues the right foreign policy.

When asked the same question, only 24% of respondents from 39 countries approve of V. Putin's policy. But in Russia, where Putin is quite popular, he is supported by around 88% of the population. On the whole, it is not bad, if to take into account that the highest level of his support is in Vietnam.³⁸

Generally speaking, 58% of people in the whole world have a negative attitude to Putin. Most critically minded are in Spain (92%), Poland (87%), France (85%) and Ukraine (84%). Not less than $\frac{3}{4}$ of the population of Western Europe and Northern America and majority on the Middle East speak critically of Putin. In Poland and Ukraine such an attitude is understandable; however, it is of a surprise to hear such a reaction from Spain, France, Germany and Israel.

Permanent candidates to be included into this list of hostile countries are Croatia, Bosnia, Kosovo, Moldavia, etc. For example, relations between Russia and Montenegro have recently worsened because Montenegro announced its intention to join the NATO. The leaders of the country consider such a choice not as a betrayal but as an ultimate aim on the way to the West.³⁹ It is impossible to be part of the West and to be free from it! The same can be said about Serbia and Bulgaria. We know that Serbia faced a very dramatic choice: either to continue its fight for its territorial integrity and refuse from closer relations with Europe or to sacrifice its territorial integrity for the sake of the peace and economic development. The leaders of Serbia chose the second alternative with accession to the EU. The dialogue with Russia will always be built on pragmatic principles and will mainly concern economic relations. Belgrad is, first of all, interested in cooperating with Russia in the fuel and energy sphere.⁴⁰ And it is understandable!

Foreign policy is the continuation of domestic policy and, first of all, of the development of the national economy of Russia. An economically developed state with a powerful military infrastructure is the leader on the international, European and regional arenas. It is a law and psychology of leadership and a leader!

So, let us try to summarize conclusions:

³⁸ <https://www.obozrevatel.com/blogs/51386-mir-otvernulsya-ot-rossii-i-putina.htm>

³⁹ <http://inosmi.ru/politic/20170220/238752970.html>

⁴⁰ <https://utro.ru/articles/2008/07/09/750498.shtml>

1. Despite some flaws in the foreign and domestic policy, President of Russia Vladimir Putin and his administration have made certain achievements. First of all, Putin has managed to prevent the collapse of Russia in a similar to the USSR scenario. Such a risk existed and it still does. Therefore, we can hardly agree to the statement that Putin is preparing some sort of a matrix for the collapse of Russia. During the years of his presidency, Putin had a lot of opportunities to do that, but he did not. It reminds me of the opinion of some authors when they said that Andropov was preparing a similar matrix for the collapse of the USSR (I wrote about it earlier).

2. At present, there is an escalation of geopolitical, economic and military interests between the major participants of the world economy. We can speak about several centres of international power, they are: the USA, united Europe, China, Japan and Russia. But Russia (if to remember statements by Z.Brzezinski) has another role to play. As for united Europe, the leading role is likely to be played by Germany. The United States approves of this idea, but only with one condition – under the control of the USA. Therefore, it seems logical that G. Soros asked A.Merkel to be at the head of united Europe. For the last 15 years Russia has gradually (by steps) been building its reputation and has become one of the three leading countries in the world – together with the USA and China.

3. In the conditions of globalization and military competition Russia has to develop its military potential. Here, we need a whole set of measures, including deliveries of technologically advanced weaponry, development of the military contract service, significant funding of military expenses, establishment of new military bases close to the USA and western countries. Russia does not need to be loved by everyone! Let them fear Russia – if they fear, they respect! Therefore I support the idea of establishing military bases in Abkhazia and Southern Ossetia. Probably, it would be good to restore our military base in Vietnam, Cuba and other friendly countries (for example, in Syria).

However, we should be on alert and never forget that in case of military intervention in Syria and Ukraine there might be adverse consequences increasing the risks for Russia. Such risks can be fatal for the Kremlin. We know such examples: in 1905, the defeat in the Tsushima battle during the Russian-Japanese war led to the end the Romanovs' dynasty who had been ruling Russia during

three centuries. This year has marked the 100th anniversary of the Nicholas II abdication from the throne.⁴¹

4. Foreign policy is the continuation of the domestic policy in different forms and spheres. But the domestic policy of Russia is economically weak and does not correspond to the scale of its foreign policy. It is the most vulnerable spot for Russia that can significantly affect the Russian diplomacy⁴². Everything is interconnected!

5. In 2009 Russia took a new course on modernization which caused different reactions in the society. The idea of modernization itself does not cause any controversy, but it is necessary to define its spheres of application, objectives and principles. Not only our economy but also the political system of our country, different segments of the state and society need modernization. In my view, modernization should also concern the church, including the Orthodox Church. It also has very many flaws, like a high degree of politicization, corruption and other vice. These are the issues to be solved by the church and its leaders. What the state and the church have to strive for is spiritual modernization of the society. “People are not afraid to be involved in vice, and now it seems natural”⁴³. We need a scientifically grounded concept of modernization of Russia on the whole, and of its economy in particular; the same concept is necessary for the new model of economy management.

A famous Russian philosopher Nikolai Berdyaev wrote, “New people, if Russia awaits such, will certainly look for new practical ways to serve and, apart from the existing ways, will look for others with utmost commitment, I believe in that”. These words were said in the beginning of the XX century. New people are still being looked for. Russia is still waiting. So far, the senior leaders are playing with the old batch of cards with one and the same faces (kings, knaves, queens). Let us take, for example, the “unsinkable” A.Chubais. A leader’s activity is often assessed from the position “ours – not ours”. The practice of appointing

⁴¹ See: Belykh V.S. Poslednii imperator Rossii: vzgliad iz Yekaterinburga// Istorii gosudarstva i pravo [The Last Emperor of Russia: an Insight from Yekaterinburg// History of the State and Law] 2014. No.2. P.18-27.

⁴² See: Fang Yujung, Professor of the Research Institute of International Problems of the Fudan University (Shanghai) <http://globalaffairs.ru/global-processes/Pochemu-rossiiskaya-diplomatiya-postoyanno-nabiraet-oporoty-18602>

⁴³ See: Proekt Rossiia. Vtoraia kniga. Vybory puti [Project Russia. The Second Book. The Choice of the Way]. M., 2008. P.88.

successors and continuity of power is growing on a large scale. As a result, some are unsinkable, while others are vulnerable.

At a conference, the wife of A.I. Solzhenitsyn – Nataliya Dmitrievna – made a public statement. The political elite should understand what problems it can face taking into account sharp differences between various groups of people and a deep gap between a prosperous metropolitan city and poor provinces. “Aleksandr Isaevich is deeply concerned about this problem. We should pay attention to it. If the government ignores it now, in future it can lead to disastrous consequences”, underlined the wife of the Nobel Prize winner⁴⁴. Such conclusions are drawn by A.I Solzhenitsyn based on the comparative analysis of the current political situation and the situation before the 1917 February Revolution. Figuratively speaking, it is the situation when the lower classes do not want to live the way they are living, but the upper classes cannot rule in a new way. It would be better if we could cope with such a situation without any global turmoil. May God help Russia!

⁴⁴ http://www.welt.de/politik/article737662/Solschenizyn_sieht_in_Russland_vorrevolutionaere_Zustaende.html

RANIVÁ BALISTIKA. TECHNICKÉ, SOUDNĚLÉKAŘSKÉ A KRIMINALISTICKÉ ASPEKTY

doc. Ing. Ludvík Juříček, Ph.D.

Vysoká škola Karla Engliš, a. s.

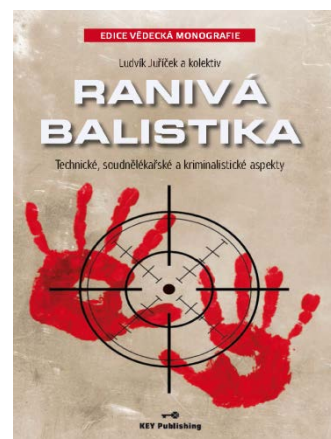
Recenzovaná monografie obsahuje 609 stran rukopisného textu členěného do 18 kapitol. Součástí je bohatá bibliografie a odkazy na související materiály.

Jedná se o dosud nejkomplexnější práci zabývající se ranivou balistikou v českém jazyce. Kladem je, že autoři jsou vesměs zřejmě ze „staré školy“, která ještě dokáže napsat ucelenou, čtivou, a přitom věcně konzistentní práci. Publikace poskytuje čtenáři jasná a platná vodítka, podaná formou srozumitelnou i osobě, která má s touto oblastí lidské činnosti jen omezenou či krátkodobou zkušenost. Autoři postupují od obecného popisu palných zbraní a střeliva k popisu jejich účinků na živý cíl, postavený jak na empirických, tak na simulačních základech. Monografie poskytuje čtenáři praktická vodítka jak pro vlastní empirická ověřování a posuzování ranivosti střel, tak pro matematickou simulaci dějů ranivé balistiky. Obsahuje i popis prostředků balistické ochrany jednotlivce, jejich druhů a použití. Publikace řeší rovněž aspekty činnosti soudního znalce a skýtá vodítka pro její výkon, či naopak, umožňuje uživateli ujasnit si, co vlastně lze od soudního znalce očekávat a žádat.

V šíři svého záběru se jedná v českém jazyce o unikátní práci, která by nezapadla ani v mezinárodním měřítku. Jako taková má oprávněnou naději na to, že se stane vyhledávanou a oblíbenou součástí knihoven nejen pro odborníky z řad balistiků, konstruktérů střeliva, soudních lékařů, úrazových a válečných chirurgů, ale i pro kompetentní zástupce ozbrojených složek státu.

Recenzi zpracoval: Ing. Martin Helebrant, MBA

Vydavatel: KEY Publishing, s.r.o.
Tisk: NOVAPRESS, s.r.o.
Edice vědecká monografie
Počet stran: 614
Formát: B5
Vazba: V8
Rok vydání: 2017 (1. vydání)
ISBN 978-80-7418-274-7

ABSTRACTS

MOTIVATION OF SELF-GOVERNMENTS TO IMPLEMENT THE SMART CITY PROJEKT

Zdeněk Dufek

PAGE 6

The paper deals with the analysis of why public administration representatives are currently popular solutions for Smart City projects. Past trends in local government policies, individual factors of attraction of the new trend and the pitfalls of the development of these topics are analyzed.

PARTNERSHIP FOR LOCAL DEVELOPMENT AND SAFETY

Miroslav Foret

PAGE 11

The paper is devoted contemporary marketing projects shift from previous Communicating Town to Partnership for local development, which plays key role in management of towns development. Methodology is based on secondary analysis of eight repeated empirical public opinion researches Brno citizens, conducted by International Institute for Marketing, Communication and Entrepreneurship (IIMCE) in years 2005 – 2016. There were also questions about citizen safety and opinions on immigrants. These softdata were confronted with Czech Statistical Office harddata.

LOOK INTO THE COMPLAINT FILE

Petr Kolman

PAGE 26

The article is mainly from administrative procedural law. The main topic is to address the issues of viewing the administrative file. This is especially the case of the complaint. The author analyzes primarily the research questions whether it is possible to manage the administrative file and the complaint file in two separate regimes? Is it (necessary) to merge these files into one? How does it look at the complaint file? The author presents case law in this area. In the second part of the paper the author presents the solution of the mentioned questions. The text is intended for law-enforcement practice, but it draws on the theory of administrative law.

MINISTERIAL AGREEMENT ON THE MUNICIPALITY'S TERRITORIAL PLAN

Zdeněk Koudelka

PAGE 35

The text critically deals with the agreement of the Ministry of Culture and the Ministry for Regional Development on the municipal plan of the municipality, which however does not agree with the agreement and is not a participant.

WHO IS MR. PUTIN?

Vladimir S. Belykh

PAGE 40

The article is devoted to the biography of the Russian President Vladimir Putin and to the main stages in his political career. Special attention is paid to the former mayor of St. Petersburg Anatoly Sobchak and his team. The author analyses domestic and foreign policy of Russia during the presidency of V. Putin making some conclusions and proposals.

Redakční rada časopisu

Doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D. <i>Předseda</i>	<i>Vysoká škola Karla Engliše Brno</i>
JUDr. Alena Kandalcová <i>Tajemnice</i>	<i>Vysoká škola Karla Engliše Brno</i>
prof. Vladimír Belych, Dr.Sc.	<i>Právnická fakulta, Uralské státní univerzita Jekatěrinburg</i>
prof. JUDr. Jozef Čentěš, Ph.D.	<i>Generální prokuratura Slovenska Bratislava, Univerzita Komenského Bratislava</i>
Ing. Mgr. Jan Demela	<i>Nejvyšší soud Brno</i>
doc. Ing. Jaroslav Dočkal, CSc.	<i>Vysoká škola Karla Engliše Brno</i>
JUDr. Ing. Zdeněk Dufek, Ph.D.	<i>Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební</i>
prof. Ivan Halász, Ph.D.	<i>Národní univerzita veřejné služby Budapešť, Ústav práva Maďarské akademie věd</i>
JUDr. Milan Hodás, Ph.D.	<i>Ředitel Parlamentního institutu Národní rady SR Bratislava, Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě.</i>
doc. Ing. Rudolf Horák, CSc.	<i>Vysoká škola Karla Engliše Brno</i>
JUDr. Jakub Chromý, Ph.D.	<i>Nejvyšší státní zastupitelství Brno</i>
doc. JUDr. Ing. Radek Jurčík, Ph.D.	<i>Mendelova univerzita Brno</i>
doc. Ing. Ludvík Juříček, Ph.D.	<i>Vysoká škola Karla Engliše Brno</i>
Mgr. Pavel Kandalec, Ph.D.	<i>Právnická fakulta, Masarykova univerzita Brno</i>
JUDr. Petr Kolman, Ph.D.	<i>Právnická fakulta, Masarykova univerzita Brno</i>
prof. JUDR. Karel Marek, CSc.	<i>Vysoká škola finanční a správní Praha</i>
prof. JUDr. Petr Průcha, Ph.D.	<i>Nejvyšší správní soud, Právnická fakulta, Masarykova univerzita Brno</i>
JUDr. Filip Rigel, Ph.D.	<i>Vysoká škola Karla Engliše Brno</i>
doc. JUDr. Jan Svatoň, CSc.	<i>Právnická fakulta, Masarykova univerzita Brno</i>
JUDr. Renata Vesecká, Ph.D	<i>Advokátka Praha</i>

Adresa redakce

Právo a bezpečnost

Vysoká škola Karla Engliš, a.s.

Mezírka 775/1, 602 00 Brno

pravoabezpecnost@vske.cz

Vydavatelství:

Vysoká škola Karla Engliš, a.s.

Mezírka 775/1

602 00 Brno

Tisk:

KEY Publishing s.r.o.

Nádražní 733/176

702 00 Ostrava – Přívoz

Registrováno Ministerstvem kultury pod číslem E 21228.

ISSN 2336–5323

Datum vydání: 31. 12. 2017

Objednávky předplatného přijímá vydavatel, cena předplatného je 600 Kč ročně, jednotlivé číslo stojí 200 Kč a lze jej zakoupit v sídle vydavatele. Vychází 3x ročně.

